

Program regenerace Městské památkové zóny Nové Město na Moravě na období 2016 – 2020 s výhledem do roku 2025

Zpracovala : **PhDr. Žofie Řádková**
MěÚ Nové Město na Moravě

Schváleno usnesením 12. zasedání Zastupitelstva města Nové Město na Moravě dne 26. 9. 2016 pod. č. 9/12/ZM/2016.

**Program regenerace Městské památkové zóny
Nové Město na Moravě
na období 2016 – 2020 s výhledem do roku 2025**

Obsah:

Titulní strana – rytina Nového Města na Moravě od Františka Šíra (kolem roku 1830)

	Str.
1. Úvod	3
2. Základní údaje o městě	
2.1. Poloha a stručná charakteristika města	3
2.2. Statistické údaje	4
3. Historicko – urbanistický vývoj města	5
4. Základní údaje o Městské památkové zóně (MPZ)	15
4.1. Charakteristika MPZ s vyhodnocením zástavby	15
4.2. Plán MPZ	16
4.3. Nemovité kulturní památky, sochy a pamětní desky	18
4.4. Archeologické lokality	28
4.5. Zeleň, parková zeleň, arboretum	29
4.6. Infrastruktura	29
5. Program regenerace MPZ	29
5.1. Podklady pro vznik	30
5.2. Cíle Programu	31
5.3. Součásti Programu	32
5.4. Základní regulativy a zásady MPZ	32
5.5. Plán regenerace MPZ	36
5.6. Plán obnovy kulturních památek	38
6. Financování obnovy kulturních památek	40
7. Zhodnocení výsledků Programu regenerace MPZ z minulých let	41
7.1. Výsledky Programu regenerace MPZ v datech za období 2004-2015	44
8. Závěr	45
9. Přílohy	
9.1. Hlavní výkres Územního plánu města	
9.2. Plán MPZ	
9.3. Návrh na obnovu jednotlivých objektů v MPZ	
9.4. Příklady dobré praxe obnovy objektů v obrazech	

1. Úvod

Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón České republiky byl ustaven vládním usnesením číslo 209 dne 25. března 1992. Program je projevem vůle vlády ČR napomoci záchraně a rozvoji nejceněnějších částí našich historických měst vytvořením organizačních, informačních i ekonomických podmínek k jejich komplexní regeneraci. Smyslem této regenerace je nejen rehabilitace kulturních hodnot a ozdravění životního prostředí měst, ale také vytvoření atraktivních ohnisek rozvoje podnikatelských aktivit historických jader měst a obcí.

Městský program regenerace představuje soubor účelově zaměřených, veřejně prospěšných opatření, směřujících k zachování historicky hodnotných částí města, v souladu s Programem regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón České republiky, a k zahájení a rozvinutí jejich cílevědomé komplexní a kontinuální regenerace. Program napomáhá účelnému a hospodárnému vynakládání soukromých i veřejných finančních prostředků, nalézá společné zájmy města a jednotlivých majitelů nemovitostí na zvelebování nejviditelnějších a nejceněnějších částí města. Podmínkou je respektování jedinečných podmínek města, jeho architektonického a urbanistického prostředí, využití objektů ke vhodným účelům a splnění zásad státní památkové péče. Program respektuje územně plánovací dokumentaci města a další odborné dokumentace.

Město má od roku 1992 zpracovaný Program regenerace městské památkové zóny, který byl v minulých letech již několikrát aktualizován. Tento program je však již zastaralý a neodpovídá požadavkům usnesení vlády č. 209/1992 a současnému vývoji města, proto se město rozhodlo zpracovat nový Program regenerace městské památkové zóny Nové Město na Moravě na léta 2016 – 2020 s výhledem do roku 2025.

2. Základní údaje o městě

2.1. Poloha a stručná charakteristika města

Nové Město na Moravě leží ve východní části Českomoravské vrchoviny v jižní části Žďárských vrchů. Rozkládá se na svahu, prudce se zvedajícím od soutoku Bobruvky a Bezděčky, přitékající od severovýchodu.

Větší část města se nachází v přírodní rezervaci CHKO Žďárské vrchy, a proto tvoří přirozenou bránu do velice atraktivní turistické oblasti České republiky.

Město je 10 km na východ od Žďáru nad Sázavou, do jehož okresu z administrativního hlediska spadá. Na úrovni vyšších administrativních celků se nachází v severovýchodní části Kraje Vysočina. S účinností od 1. ledna 2003 je obcí

s rozšířenou působností (ORP). V jejím správním obvodu se nachází 29 obcí, kde trvale žije téměř 20 tis. obyvatel.

Město si zachovalo charakter kulturního a správního centra regionu bez většího průmyslového zázemí. K větším podnikům patří Chirana dnešní Medin, a.s. na výrobu zdravotnické techniky. V 50. letech 20. století byl sloučením soukromých výrobců lyží a sáněk vytvořen podnik Sport, který dnes vyrábí lyže a snowboardy pod hlavičkou Sporten, a. s.

Nové Město na Moravě je relativně dobře dopravně dostupné, neboť tudy prochází významná silniční komunikace I/19 Havlíčkův Brod – Kunštát a neelektrifikovaná regionální železniční trať č. 251 Žďar nad Sázavou – Nové Město na Moravě – Tišnov. Ve Žďaru nad Sázavou i v Tišnově se napojuje na celostátní železniční trať č. 250 Praha – Havlíčkův Brod – Křižanov – Tišnov – Brno.

Nové Město je vyhledávaným centrem turistiky, cykloturistiky, lyžování a rekreace. Své důležité místo však zaujímá i ve sportovním světě. Vysočina Arena v nedalekém lese Ochoza již hostila řadu významných sportovních podniků. Nejdelší tradici mají závody v běhu na lyžích, které byly poprvé v Novém Městě a na Moravě vůbec uspořádány v roce 1910. Zejména běžecký lyžařský závod o Zlatou lyži Českomoravské vysočiny, který se poprvé běžel v roce 1934, se již několikrát objevil mezi závody Světového poháru. Poslední dobou zaznamenal největší rozvoj biatlon. V únoru 2013 se dokonce novoměstská Vysočina Arena stala hostitelem mistrovství světa v tomto divácky atraktivním sportu.

Město však nemá jen sportovního ducha, ale žilo a žije i kulturou a památkami. Tvořila zde nebo se zde narodila celá řada výtvarných umělců, literátů či hudebníků. Mezi nejznámější jména patří dva významní představitelé českého a světového sochařství, novoměstští rodáci Jan Štursa a Vincenc Makovský. K místním umělcům, s jejichž díly se setkáváme na každém kroku, náleží i malíř Karel Němec, který vyzdobil kostel sv. Kunhuty a mnoho dalších domů ve městě svými nezaměnitelnými sgrafity.

2.2. Statistické údaje

Statistické údaje o městě (stav k 1.1.2016):

Počet obyvatel:	10 133
Rozloha:	6 113 ha
Hustota osídlení:	165,8 obyv./km ²
Počet místních částí:	9
Počet katastrálních území:	10
Nadmořská výška:	594 m n.m.
Zeměpisná šířka:	49° 34' s. š.
Zeměpisná výška:	16° 05' v. d.

Výčet místních částí: Hlinné, Jiříkovice, Maršovice, Olešná, Petrovice, Pohledec, Rokytno, Slavkovice, Studnice.

Výčet katastrálních území: Nové Město na Moravě, Hlinné, Jiříkovice, Maršovice, Olešná, Petrovice, Pohledec, Rokytno, Slavkovice, Studnice.

3. Historicko - urbanistický vývoj Nového Města na Moravě

Počátky osidlování našeho kraje spadají do 13. století a jsou spojeny s působením moravského velmože Přibyslava z Křižanova. Po něm rozsáhlé državy zdědil jeho zeť Boček z Perneku, zakladatel mocného moravského rodu pánů z Obřan.

Prvním písemným odrazem situace je listina hlásící se k roku 1267, jíž biskup Bruno ze Schauenburku potvrdil žďárskému klášteru Bočkův odkaz, totiž desátky z újezdů Bobrová, Žďár a Bočkonov. Posledně jmenovaný Bočkonov je ztotožňován s prvním sídlištěm v prostoru Nového Města. Osada byla bez fary a patřila ke statku obřansko - moravsko- krumlovskému.

V roce 1293 se pak v listině Václava II. již výslovně připomíná městečko Nova Civitas, tedy Nové Město. K roku 1293 lze s jistotou počítat i existenci městského celku na nynějším místě. Nové Město má od té doby velké vřetenovité náměstí s kostelem uprostřed.

Pohled na mapu stabilního katastru jasně dokládá, že původní tržiště (náměstí) zahrnovalo vedle stávajícího hlavního (Vratislavova) náměstí i nynější Palackého náměstí na jihu a Komenského na severu, k jejichž vyčlenění v samotné urbanistické prostory došlo druhotně.

Jižní čtvrtina původního prostoru je velmi svažité, zbytek prostoru má sklon jen mírný. Podélná osa tržiště je rovnoběžná s okrajem terasy nad údolím Bezděčky. Od jihu sem stoupala cesta od Bobrové (dříve Bobrovská, dnes Nečasova ulice), která pak pokračovala k severovýchodu, kde se na konci nynější Masarykovy ulice větvila na Svratku (Kříčkova ulice) a na Jimramov (Soškova ulice). Z dolního konce tržiště se odpojovala cesta klesající do údolí Bobruvky a mířící do Žďáru.

Kostel, situovaný přesně do středu tržiště, vznikl ve 13. století, ale základ jeho hmoty pochází ze 14. století. Zřejmě za Jindřicha z Lipé vznikla po roce 1313 v Novém Městě tvrz, jejíž existence je však nejistá. Předpokládá se na místě dnešního zámku, tedy na východní straně Vratislavova náměstí, v místě odkud původně vcházela přímá cesta do údolí Bezděčky, pokračující dále na Bystřici a Brno. Na existenci středověké tvrze ukazují jen nepřímé doklady. Majitel panství, Jindřich z Lipé (1313-1346) zanechal statek zadlužený a Jan Čeněk z Lipé (od 1346) se jako první psal „seděním v Novém Městě“.

Za Pernštejnů se Nové Město stalo střediskem samostatného statku roku 1500, vrchnost zde však nikdy nesídlila. Jisté je tolik, že panské sídlo zde vzniklo ještě před dobou vlády Viléma Dubského z Třebomyslic. V kupní listině z roku 1588, stvrzující jeho koupi panství v roce 1585, se výslovně uvádí zámek, který byl pustý a nyní je již

nově vystavěný. Zámek (tvrz) vznikl tedy nejpozději za Pernštejnů. V každém případě byl druhotným doplňkem městského organismu.

Ve středověku bylo Nové Město relativně nevýznamným městečkem. Větší význam začalo nabývat za pánů z Pernštejna po roce 1496. Roku 1499 získalo dva výroční trhy a roku 1516 právo volného disponování s majetkem. Rozkvět se datuje zvláště od doby vlády Jana z Pernštejna. Roku 1520 se městečko, omezené dosud jen na náměstí vybíhající do Bobrovské ulice (která se samostatně uvádí až roku 1594), s výběžkem Žďárské ulice (doložené již roku 1503), začalo rozšiřovat. Obec rozprodala některé své pozemky při cestě pokračující z horního konce náměstí směrem k severovýchodu. Jako prodloužení náměstí zde vznikla Nová domy (dnes Masarykova), na vzdálenějším konci vidlicovitě rozšířená v malou předměstskou náves.

V roce 1540 pak Jan z Pernštejna povolil obci skoupit východně od města ležící ves Mnichov (Michov), jejíž pozemky vhodně rozšířily základnu starých i nových obyvatel města.

E. Moser. Pohled na Nové Město z let šedesátých min. století. Oceloryt.

Vratislavovo náměstí z 60. let 19. století

V roce 1555 došlo na výstavbu nové radnice v dolní části západní strany náměstí. Právě na její úrovni vznikl někdy v té době špalíček čtyř zděných domů, který rozdělil dosud jednotný prostor náměstí na dvě části, protože oddělil malé trojúhelníkovité

Dolní náměstí (Palackého). Zástavba Bobrovské (Nečasovy) ulice tehdy dosahovala po domy čp. 20 a 30. V tomto roce město vykazovalo celkem 160 poplatných domů.

Na konci 16. století byla jako odbočka z ulice Nové domy založena též Malá ulice, vedoucí ke kostelu Nanebevzetí Panny Marie na novém hřbitově.

Z renesanční výstavby města se dodnes vzácně dochovala jen jádra některých domů (čp. 97 s dvoulodní dolní síní zaklenutou na středový sloup se znakem Pernštejnů, klenuté dolní síně též v čp. 114, 6, 7, 10 a pod.).

Z urbanistického hlediska bylo významné období vlády Viléma Dubského z Třebomyslic. Ten dal především obnovit a rozšířit panské sídlo. Rozsah staršího sídla není znám, v půdorysu zámku jsou však dodnes čitelné dipozice tří měšťanských domů, které byly pro rozšíření panského sídla získány. Mimoto mu ustoupily i čtyři parcely podsedků.

Z urbanistického hlediska bylo nejdůležitější změnou přehrazení horní části náměstí (v úrovni zámku) areálem pivovaru se sladovnou a roku 1614 vybudovaného Hrádku (purkrabství), sídla jeho manželky Kateřiny Zahrádecké ze Zahrádek. Tomuto objektu ustoupily dva měšťanské domy. V dolní části náměstí již existoval oddělený blok domů, takže náměstí získalo po uvedené výstavbě obrys velkého, mírně nepravidelného obdélníku.

Náměstí se potom až do roku 1907 nazývalo Velké (dnes Vratislavovo). Horní konec někdejšího náměstí se pak zformoval v samotné náměstí, zvané podle malého rybníčku uprostřed Husíh rynek (dnes Komenského). Oba prostory pak spojovala jen asymetricky situovaná kolmá spojka.

Po Bílé hoře bylo novoměstské panství zkonfiskováno a novým majitelem se v roce 1624 stal kardinál František z Dietrichsteina, který měl v té době rovněž sousední klášterní panství žďárské, odkud byla nyní vykonávána správa zdejšího panství. Za jeho vlastnictví bylo Nové Město povýšeno na město (roku 1635) a současně byl městu obnoven znak a přidělen čtvrtý jarmark. František z Dietrichsteina se tak zasloužil o to, že se díky konfiskacím vrátila Novoměstským část původního majetku např. Obecník neboli výsadní dům čp. 118 s pivovarem a sladovnou, kam se postupně soustředilo veškeré městské vaření piva.

Za třicetileté války nepatřilo Nové Město k citelněji postiženým sídlům, přesto zde však k redukci počtu domů došlo, protože roku 1674 zde bylo pouhých 107 domů.

Do poloviny 18. století pak přibýlo nejméně 56 domů a domků (nově založených) a vznikla vzdálenější část Malé ulice (Pod Kostelíčkem) a vzdálenější část Žďárské ulice.

V 2. polovině 18. století byla urbanistická struktura rozšířena o ulici Svatojánskou (dnes Jánská) dole naproti městu, podél levého břehu Bezděčky, obecně se však dále zahušťovala zástavba dosavadního intravilánu. Podnětem byl jednak požár v roce 1723, zejména pak velký oheň v roce 1801. Teprve po tomto požáru zcela

prevládla zděná výstavba (dosud bylo mnoho domů dřevěných). Domy vytvořily souvislé uliční fronty nejen na náměstí, ale často i v předměstských ulicích.

Roku 1784 vznikla uprostřed Husího rynku (Komenského nám.) nová, skromná stavba toleranční modlitebny.

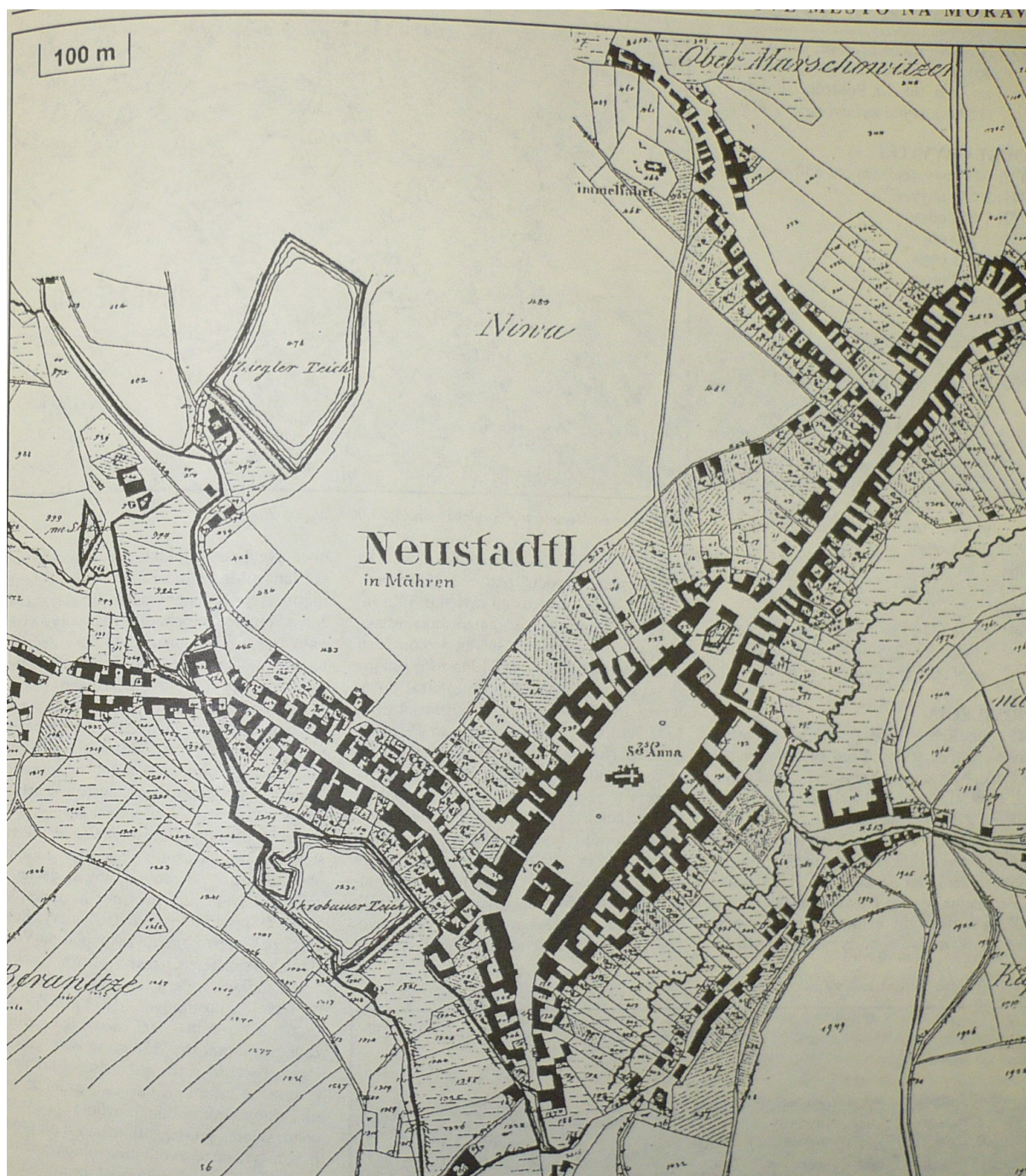
Komenského náměstí, toleranční modlitebna z roku 1784.

V roce 1768 mělo město 152 domů, roku 1777 již 235 domů a v roce 1834 306 domů. Tomuto stavu v zásadě odpovídá mapa stabilního katastru z roku 1835.

Měření a mapování bylo zahájeno v Čechách roku 1826 a ukončeno bylo roku 1843. Počítalo se s tím, že tento katastr bude sloužit jednou provždy, a proto byl také nazván katastrem stabilním.

Pro každou katastrální obec byla zhotovena katastrální mapa v měřítku 1:2880 (1 cm = 28,8 metru), v níž byly znázorněny obecní hranice, hranice pozemků, vyznačeny objekty (domy, stodoly, kostel, dvory atp.). Pozemky byly označeny katastrálními čísly, které se lišily od předchozích čísel topografických, použitých v Josefínském katastru. Již brzy se však ukázalo, že bude nutno provést revizi i tohoto stabilního katastru.

Výsledný originál stabilního katastru spolu s duplikátem je uložen pro Moravu v Moravském zemském archivu v Brně.

Nové Město - mapa stabilního katastru z roku 1835

Ve 2. a 3. třetině 19. století se růst města v podstatě zastavil, třebaže se město roku 1850 stalo střediskem politického a soudního okresu a tedy sídlem okresního hejtmanství a okresního soudu. Oba úřady zde působily nepřetržitě až do roku 1949, kdy byl novoměstský okres zrušen. Nerozvinul se zde významnější průmysl a rovněž železničního spojení se město dočkalo velmi pozdě, teprve roku 1905.

V roce 1851 došlo k terénním úpravám náměstí a o dva roky později byly na domy zavěšeny první petrolejové lucerny. Roku 1854 byl zavezen rybníček na Husím rynku a na jeho místě nechalo město později postavit kašnu.

Roku 1870 byla na Velkém náměstí postavena kamenná kašna, na níž byla roku 1872 instalována socha Vratislava z Pernštejna od pražského sochaře Karla Dvořáka. Roku 1875 byla doplněna kašna se sochou sv. Anny s Pannou Marií o čtyři postavy svatých u paty sloupu. V roce 1891 byla zbudována kamenná kašna na Palackého náměstí.

K problematice změně došlo roku 1888, kdy byl téměř na celé ploše Velkého (Vratislavova) náměstí založen park.

Vratislavovo náměstí, park, konec 19. století

V roce 1900 mělo město 316 domů, takže počet obyvatel vykazoval oproti roku 1834 podstatný přírůstek na 2 422.

V 1. třetině 20. století začalo město růst a v roce 1911 se změnil i název na Nové Město na Moravě.

Symbolickým počátkem nové éry se stala stavba evangelického kostela na Komenského náměstí v letech 1896 - 98. V jeho sousedství a též na ploše náměstí, odkud byla odstraněna roku 1897 stará toleranční modlitebna, byl zřízen park, jehož akcentem se stal pomník císaře Františka Josefa I., který byl nahrazený roku 1920 sochou J. A. Komenského od sochaře J. Pelikána.

V roce 1902 získalo novou tvář i Dolní (Palackého) náměstí, které ovládl pozoruhodný pomník Františka Palackého od sochaře Jana Štursy.

Palackého náměstí, počátek 20. století

Nová výstavba se soustředila na území zvané Niva, vyplňující plochu mezi dosavadním městem, Malou a Žďárskou ulicí a oběma rybníky (Cihelským a Klečkovským) v údolí Bobrůvky severozápadně od města. Byla to přirozená územní rezerva, která umožňovala doplnit intravilán města do celistvé podoby. Vnější obvod nové čtvrti ve vztahu k městu vytvořila na jihozápadě úzká ulička od radnice k městským jatkám a do lesa Ochoza, dnes Radnická. Na jihozápadě pak záhumenní cesta západní strany náměstí (Tyršova, Křenkova) a využita byla i vidlice cest na úrovni Komenského náměstí (diagonální spojka ke hřbitovu).

Souběžně s Tyršovou ulicí byla vytyčena ulice Makovského, pohledově na horním konci uzavřená monumentální budovou reálky z roku 1901. Další dominantou se stala sokolovna na Tyršově ulici. Uliční síť byla dotvořena čtyřmi příčnými ulicemi do podoby pravoúhlého rastru.

Zastavování vilové čtvrti pokračovalo i na počátku 2. světové války. Právě tehdy zde vznikly dvě architektonicky významné vily. Ve Sportovní ulici dům čp. 553 Františka Albrechta z roku 1939 od architekta Bohuslava Fuchse a v Tyršově ulici Míčkova vila čp. 500 z roku 1940 od architekta Lva Krčí.

Okolí hřbitova zůstalo z hygienických důvodů nezastavěno. Pod ním byl upraven park Koruna a plovárna na Cihelském rybníku.

V 1. třetině 20. století se dále stavělo na severu a severovýchodě, rozvoj se zde vázal na vlakové nádraží. První domy začaly vznikat i nad Kazmírovým rybníkem.

Již za 2. světové války byl jižně od Žďárské ulice dokončen velký areál okresní nemocnice a v poválečných letech po severní straně první novoměstské sídliště pro zaměstnance nemocnice – bytové dvoupodlažní domy se sedlovými střechami.

Kolem roku 1930 byl částečně narušen dosud jednotný klasicistní a historizující charakter dolní části hlavního náměstí. Změnu měřítko zde sice již v letech 1876-1878 znamenala výstavba velké školy s novou radnicí, ale teprve městská spořitelna čp. 118 a okresní úřad čp. 12 sem vnesly strohost funkcionalistických forem, naštěstí bez rušení hmotové struktury zástavby.

Historizující zástavba oddělující Vratislavovo a Komenského náměstí byla z velké části nahrazena objektem pošty.

Komenského náměstí

1930

Nové Město se za 1. republiky stalo upraveným okresním městem a vyhledávaným turistickým letoviskem. Profilovalo se jako středisko moravských zimních sportů, zejména lyžování. Na Harusově kopci byla postavena turistická chata.

Průmysl zůstal nerozvinutý. Menší dřevozpracující provozy existovaly jen za nádražím a Malou ulicí. Na konci 40. let 20. století vznikl areál lehkého průmyslu (Chirana), který byl situován severozápadním směrem, při silnici do Vlachovic.

V 2. polovině 20. století zaznamenalo město dynamický stavební rozvoj. Bytovou výstavbu zde zásadním způsobem ovlivnila těžba uranu v okolí Dolní Rožínky, kdy se město stalo sídlem Uranového průzkumu a domy se stavěly pro jeho pracovníky. Dalším podnětem byl i rozvoj průmyslu přímo ve městě. Mezi nádražím a Pohledcem se zformovala rozsáhlá průmyslová zóna.

Jestliže v roce 1930 žilo v Novém Městě pouhých 2570 obyvatel, v roce 1980 to bylo již 7 431 lidí.

Rozvinuly se zde všechny formy výstavby – individuální a řadové rodinné domy, panelová sídliště.

Rodinná výstavba se soustředila především na území nad Kazmírovým rybníkem, kde vznikla samostatná městská čtvrť na půdorysu písmene U. Stavělo se za Klečkovským a Cihelským rybníkem. Panelová sídlištní výstavba se soustředila při Žďárské ulici mezi starou zástavbou a nemocnicí, dále na volných plochách na Nivě a severně a severovýchodně od města.

Vybudována byla i celá řada objektů občanské vybavenosti např. nový Kulturní dům, základní škola a pod. Kromě nižších bytových domů se uplatnily i výškové bodové domy, které narušily tradiční panorama města. Přesto až do 70. let 20. století bylo možno hodnotit urbanistický vývoj města vcelku příznivě.

Skutečnou tragedii však přinesla bezohledná 80. léta 20. století. Tehdy byla zbořena celá východní strana přízemní řadové zástavby Gottwaldovy (Masarykovy) ulice a Komenského náměstí.

Ulice i náměstí byly podstatně rozšířeny a nově vymezeny hradbou deskových bytových domů. Tím byl zásadně narušen obraz Komenského náměstí, jehož severní čelo vytvořila novodobá budova nákupního střediska.

Celý zásah souvisel se zkapacitněním dosavadní spojky z Komenského náměstí na Brněnskou ulici i vlastní Masarykovu ulici jako důležité výpadovky. Zdaleka ovšem nebyl nezbytný v tak dezurbanizační formě.

Zátěže tranzitní dopravy na hlavním tahu Žďár nad Sázavou a Bystřice nad Pernštejnem se město zbavilo již dříve díky stavbě obchvatu kolem jižního okraje intravilánu, napojeného na Brněnskou ulici, jejíž starší zástavba byla vesměs zbořena.

Plán Komenského náměstí a části Masarykovy ulice z roku 1931 (před asanací)

V roce 1990 se Nové Město na Moravě stalo městem s městskou památkovou zónou. Tato skutečnost a změna politických poměrů po roce 1989 odstartovala ve městě čilý stavební ruch.

Od roku 1991 mohou obyvatelé města využívat nové autobusové nádraží na Brněnské ulici. O pět let později byl slavnostně otevřen dům s pečovatelskou službou na Žďárské ulici. Na Radnické ulici bylo vybudováno denní Centrum Zdislava. Přibýlo několik supermarketů – na místě zbouraného lihovaru v Brněnské ulici, v roce 2002 zlikvidované mlékárny v Masarykově ulici nebo zdemolované Kadlecovy pily v Kříčkově ulici.

Na Palackého náměstí vyrostla významná dominanta, budova Všeobecné zdravotní pojišťovny. Na rekonstrukci domu čp. 114 - Horáckého muzea navázala řada dalších renovačních a stavebních prací např. přestavba domu čp. 103 pro sídlo radnice, oprava 2. Základní školy, výměna pláště Kulturního domu, rekonstrukce ulice Nečasovy s výstavbou kruhového objezdu, byla dokončena nástavba Mateřské školy na Drobného ulici a vybudován nový terminál u vlakového nádraží.

V letech 2014 - 2015 byly na Hornické ulici otevřeny městské lázně a zrenovován park v historickém jádru města.

V roce 2015 byla u příležitosti 600. výročí upálení Mistra Jana Husa a výročí narození a úmrtí sochaře Jana Štursy v zahradě kostela ČCE nainstalována bronzová plastika od Jana Štursy Mistr Jan Hus.

Realizace řady stavebně investičních a údržbových prací i osazení nových uměleckých děl v centru města se velmi významně podílí na estetickém vzhledu města a na rozšiřování služeb pro občany města i jeho návštěvníky.

Velkou měrou k tomu přispěl i Program regenerace městské památkové zóny.

4. Základní údaje o Městské památkové zóně

Městská památková zóna (dále jen MPZ) v Novém Městě na Moravě byla vyhlášena vyhláškou Jihomoravského krajského národního výboru, o prohlášení území historických jader měst za památkové zóny dne 20. listopadu 1991.

Území MPZ má rozlohu 178 000 m² tedy 17,8 ha.

Důvodem prohlášení památkové zóny Nové Město na Moravě je v rámci rozvoje města zachovat kulturně historické a urbanisticko - architektonické hodnoty jeho historického jádra jako organické součásti životního prostředí a kulturního dědictví.

4.1. Charakteristika MPZ s vyhodnocením zástavby

MPZ zahrnuje historické jádro města ze 103. století. Tvoří ji především svažité podélné náměstí s převážně dvoupodlažní zástavbou. Jeho severovýchodní ukončení je pravoúhlé a jihozápadní trychtýřovité, zužující se s odbočkou komunikace na Žďár nad Sázavou. Součástí MPZ jsou i dvě navazující náměstí, Palackého a Komenského, s přílehlými ulicemi.

V dolní části náměstí je vložen blok domů. Při severovýchodním okraji jádra je nepravidelný lichoběžníkový plácek, z něhož vybíhá ulice k severovýchodu.

Uprostřed náměstí byl vybudován farní kostel sv. Kunhuty. V severovýchodním rohu náměstí byla založena v 1. polovině 14. století tvrz, dnes zámek. Rozkvět v renesančním období dokládá budova radnice (dnes muzea) z roku 1555.

Počátkem 19. století zaznamenáváme rozvoj předměstí při silnici na Žďár nad Sázavou, Jimramov a v údolí při potoku. V letech 1897 - 1898 byl vystavěn evangelický kostel.

Prudký rozvoj města nastal až po 2. světové válce – výstavba rodinných domů na severu a východě. V 70. letech 20. století bylo na severozápadě centra vystavěno sídliště s vysokými domy, jež pronikavě zasáhly do panoramatu města.

Předmětem státní památkové ochrany v MPZ je:

- 1) historický půdorys a jemu odpovídající prostorová a hmotová skladba,
- 2) městské interiéry včetně povrchu komunikací,
- 3) historické podzemí – sklepy
- 4) panorama zóny a hlavní dominanty v blízkých a dálkových pohledech
- 5) nemovité kulturní památky
- 6) objekty dotvářející charakter zóny
- 7) veřejná a vyhrazená zeleň
- 8) ostatní objekty v zóně

4.2. Plán městské památkové zóny

Území MPZ se člení se na části, které jsou odstupňované podle jejich památkového významu.

Rozlišujeme následné části MPZ:

- **určující charakter zóny:** zde je třeba vhodně využívat a postupně regenerovat kulturní památky a jejich soubory, přiměřenými úpravami zhodnocovat všechny městské prostory, zachovat a modernizovat objekty dotvářející charakter památkové zóny, které mají architektonickou hodnotu a stavebně-technickou kvalitu, novostavby v měřítku urbanistické struktury připustit jen v rozsahu jednotlivých proluk, uchovat přiměřeně i vnější vzhled nechráněných objektů, řádně udržívat veřejné prostory, plochy a objekty včetně zeleně;

- **dotvářející charakter zóny :** zde je třeba zajistit postupně obnovu jednotlivých kulturních památek, zachovat pozitivní prvky prostorové a hmotové kompozice, provádět údržbu a modernizaci architektonicky a stavebně kvalitních objektů, novostavby řešit v přiměřeném vztahu ke kulturním památkám a prostředí, řádně udržívat veřejné prostory a zeleň;

- **doplňující charakter zóny :** zde je třeba zajistit postupnou obnovu kulturních památek, udržívat objekty architektonicky a stavebně kvalitní, řešit případnou přestavbu území v prostorové a hmotové kompozici navazující na prostředí památkové zóny.

Tyto části zón jsou vyznačeny v plánu MPZ Nové Město na Moravě z prosince roku 2015, který zpracoval NPÚ ÚOP v Telči.

NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ

městská památková zóna

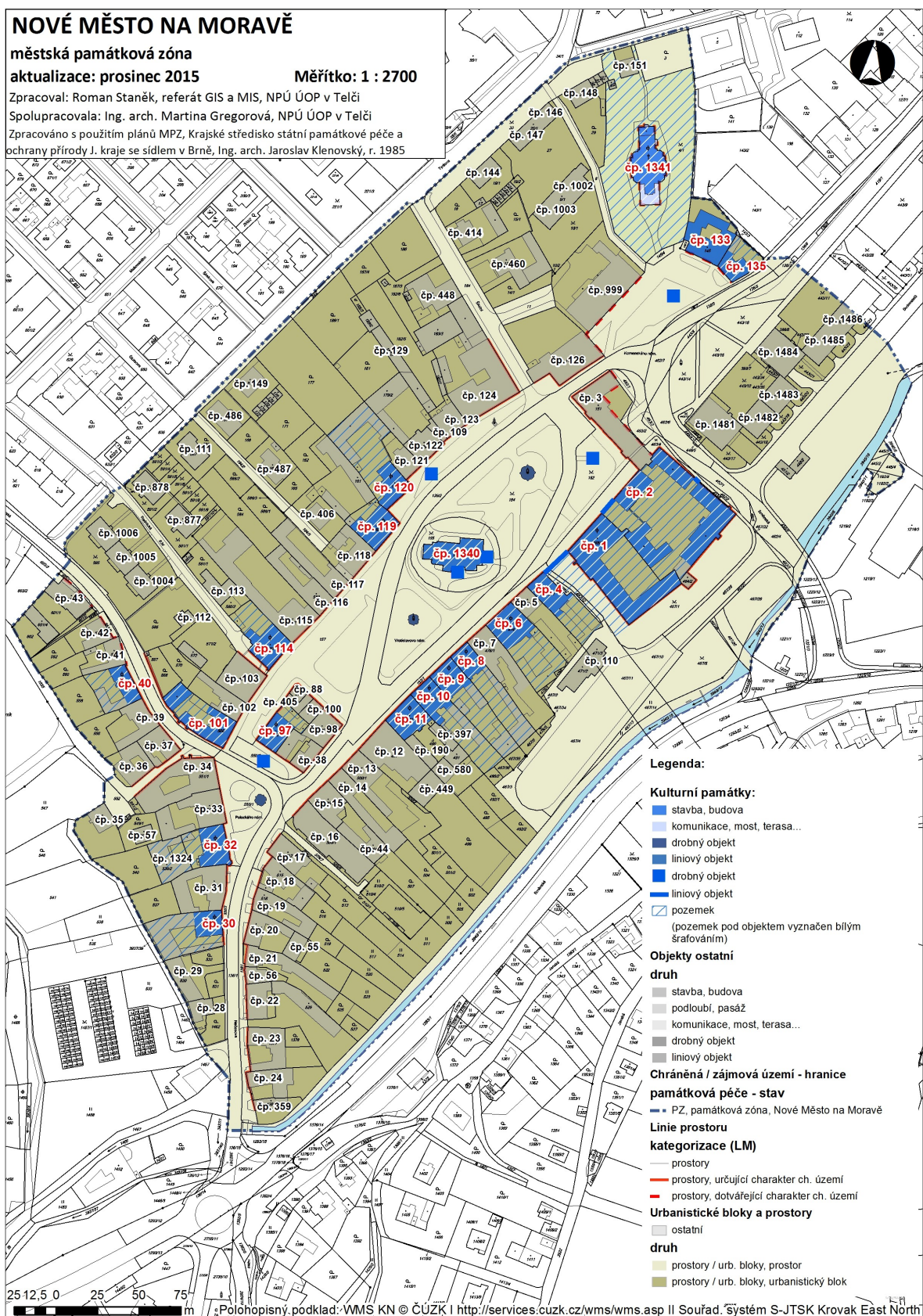
aktualizace: prosinec 2015

Měřítko: 1 : 2700

Zpracoval: Roman Staněk, referát GIS a MIS, NPÚ ÚOP v Telči

Spolupracovala: Ing. arch. Martina Gregorová, NPÚ ÚOP v Telči

Zpracováno s použitím plánů MPZ, Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody J. kraje se sídlem v Brně, Ing. arch. Jaroslav Klenovský, r. 1985

4.3. Nemovité kulturní památky, sochy, pamětní desky

Základním právním předpisem ochrany kulturních památek a ostatních složek památkového fondu v České republice je zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Kulturní památky podle tohoto zákona tvoří nemovité a movité věci nebo jejich soubory, které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob až do současnosti, projevem tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti a nositelem hodnot historických, uměleckých, vědeckých a technických, nebo které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.

Kulturní památky jsou evidovány v Ústředním seznamu kulturních památek, který je veden odbornou organizací státní památkové péče, Generální ředitelství Národního památkového ústavu, která má sídlo v Praze. O tyto památky je třeba pečovat dle platné legislativy, mezinárodních dohod a chart.

Na území Nového Města na Moravě mimo místních části se nachází celkem 39 nemovitých kulturních památek, z toho v městské památkové zóně 29 nemovitých kulturních památek.

V MPZ jsou umístěny tyto objekty:

Číslo rejstříku	Vlastník	Sídelní útvar	Katastrální území	čp.	Památko	Ulice,nám./umístění
49766 / 7-8807	C	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	1341	Kostel ČČE	nám. Komenského
34386 / 7-4284	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě		socha - busta J. A. Komenského	nám. Komenského
40027 / 7-4262	C	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	1340	kostel sv. Kunhuty	Vratislavovo nám.
40027/7-4262/2	C	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě		Socha sv. Jana Nepomuckého	Vratislavovo nám.
40027/7-4262/3	C	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě		kamenný kříž	Vratislavovo nám.
33331 / 7-4282	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě		socha Františka Palackého	nám. Palackého
16782 / 7-7030	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě		socha Raněný	Vratislavovo nám., před rodným domem J. Štursy
36125 / 7-4280	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě		sousoší Pohřeb v Karpatech	Vratislavovo nám.

46599 / 7-4287	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě		kašna se sochou Píseň hor	nám. Palackého
33082 / 7-4285	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě		kašna se sochou sv. Anny na sloupu	Vratislavovo nám.
32624 / 7-4286	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě		kašna se sochou Vratislava z Pernštejna	Vratislavovo nám.
27286 / 7-4261	K	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	čp.1	zámek, s omezením: bez novodobé garáže	Vratislavovo nám.
27286 / 7-4261	K	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	čp.2	zámek, s omezením: bez novodobé garáže	Vratislavovo nám.
26237 / 7-4268	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	čp.4	měšťanský dům	Vratislavovo nám.
38467 / 7-4269	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	čp.6	městský dům	Vratislavovo nám.
34682 / 7-4270	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	čp.8	městský dům	Vratislavovo nám.
35330 / 7-4271	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	čp.9	měšťanský dům	Vratislavovo nám.
45135 / 7-4272	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	čp.10	městský dům	Vratislavovo nám.
14361 / 7-4273	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	čp.11	měšťanský dům	Vratislavovo nám.
14916 / 7-4267	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	čp.30	městský dům	Nečasova
44805 / 7-4274	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	čp.32	městský dům	Palackého nám.
33892 / 7-4278	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	čp.40	městský dům	Žďárská
31280 / 7-4275	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	čp.97	městský dům	Vratislavovo nám.
30781 / 7-4276	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	čp.101	měšťanský dům	Vratislavovo nám.
35436 / 7-4264	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	čp.114	Radnice (muzeum)	Vratislavovo nám.

41143 / 7-4277	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	čp.119	městský dům - rodný dům dr. I. Sekaniny	Vratislavovo nám.
40159 / 7-4265	C	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	čp.120	fara	Vratislavovo nám.
103200	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	čp.133	měšťanský dům	nám. Komenského
19029 / 7-4266	C	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	čp.135	bývalá fara ČCE	nám. Komenského

Vysvětlivky:

vlastník : C – církev, O – obec, K – kraj, FO – fyzická osoba, PO – právnická osoba

Charakteristika nemovitých kulturních památek v MPZ:

Kostel Českobratrské církve evangelické

Kostel byl postaven v letech 1896-1898 v novorenesančním slohu pod vedením místního stavitele a starosty Josefa Sadílka podle projektu vídeňského architekta Glasera. Do základního kamene v pravém rohu věže bylo vloženo cínové pouzdro s pamětním zápisem, fotografiemi a mincemi. Oltář a varhany byly do kostela přeneseny z původní staré toleranční modlitebny, která byla zbořena. Ke kostelnímu zvonu přibily v roce 1992 další tři, z nichž největší - Láska – má hmotnost 859 kg.

Busta J. A. Komenského, autor: Julius Pelikán, rodák z Nového Veselí

15. listopadu 1920 u příležitosti 250. výročí úmrtí Jana Ámose Komenského byla v rámci oslav pořádaných českobratrskou církví evangelickou odhalena mramorová busta J. Á. Komenského před evangelickým kostelem na místě bývalé toleranční modlitebny. Je umístěná na novobarokním podstavci s nápisy na přední a zadní straně, na kterém do roku 1918 stávala busta císaře Františka Josefa I. Celý památník spočívá na uměle vytvořeném pahorku.

Katolický kostel

je zasvěcený svaté Kunhutě. Nejstarší částí kostela je gotický presbytář z konce 14. století. V dalším století byla přistavěna loď a v 16. století věž, jak dokládá ve zdi u sakristie zabudovaný pamětní kámen s erbem majitele panství Viléma Dubského z Třebomyslic. Černá kaple pochází z r. 1739. Jednalo se o bývalou sakristii. Na stěnách jsou vyobrazeny barevné fresky „poslední věci člověka“.

Mezi lodí kostela a presbytářem pod dlažbou kostela je krypta Dubských z Třebomyslic, původních majitelů zdejšího panství.

Kostel byl částečně zničen požárem v 18. a 19. století. Po posledním požáru byl zrušen hřbitov s ohradní zdí kolem kostela.

Exteriér kostela je vyzdoben sgrafity novoměstského rodáka Karla Němce z let 1928-29, který je také autorem vítězného oblouku nazvaného České nebe v interiéru kostela.

Kostelní zvony jak v období 1. světové, tak i 2. světové války byly použity pro válečné účely. Stávající zvony Petr, Pavel, Václav a největší Kunhuta, vážící 2.200 kg pocházejí z let 1955 a 1958. Byly ulity v Kovolitu v České u Brna.

Socha sv. J. Nepomuckého, autor neznámý

Jedná se o pískovcovou plastiku světce z roku 1764, která je umístěna za presbytářem kostela sv. Kunhuty. Socha Sv. Jana Nepomuckého, patrona Horácka, patří mezi nejkrásnější sochy N. Města na Mor. své doby.

Kamenný kříž

Jedná se o kříž, který je umístěn před kostelem sv. Kunhuty. Kvalitní kamenická práce pochází z roku 1843.

Kašna se sloupem se sochou svaté Anny s P. Marií, autor neznámý

Nejstarší sochařská výzdoba na kašně v parku, zobrazující svatou Annu s postavičkou Panny Marie, byla pořízena roku 1727 na památku požáru a z vděčnosti uchránění před morem. Postavy na podstavci sloupu představují světce Jana Nepomuckého, Karla Boromejského, sv. Jana Sarkandra a svatého Šebestiána. Na mladší původ i autora upozorňuje signatura umístěná u poslední sochy: Karel Dvořák v Praze 1875. Svatá Anna byla pro velké poškození nahrazena roku 1992 kopií a její originál je umístěn v Horácké galerii. V rohu kašny je litinový chrlič na vodu.

Sousoší „Pohřeb v Karpatech“ pomník padlým v 1. světové válce, autor: Jan Štursa

Sousoší čtyř vojáků v uniformách legionářů ukládající do hrobu tělo mrtvého druha, zakrytého plachtou. Bezprostřední inspirací k tomuto dílu byla autentická fotografie z karpatského bojiště. Původní návrh, vytvořený během války jako figurální kompozice v rakouských uniformách, přepracoval sochař ve 20. letech pro pomník obětem první světové války v Předměřicích nad Labem a Místku. Dílo bylo po umělcově smrti provedeno v sochařsko-kamenické škole v Hořicích a odhaleno v roce 1932 k uctění památky padlých v I. světové válce.

Raněný, autor: Jan Štursa

Vrcholné protiválečné dílo českého sochařství vzniklo z frontových zážitků, zaznamenaných během války v kresbě i plastice. Bronzová plastika před umělcovým rodným domem byla odhalena roku 1965 jako památník obětem druhé světové války. Sádrový originál z roku 1921 je vystaven v Horácké galerii.

Kašna se sochou Vratislav z Pernštejna, autor: pražský sochař Karel Dvořák

Kamenná kašna tvaru kvadrilobu byla postavena na místo dřevěné v roce 1870. Práce na kašně provedl kameník z Poličky Jan Eigl. Socha, umístěná na středovém pískovcovém soklu, představuje majitele novoměstského panství, Vratislava z Pernštejna, který drží v ruce svitek významných výsad, které roku 1580 udělil Novému Městu. Byla vytvořena na zakázku obecního výboru roku 1871 a o rok

později osazena na kašně. Nápis na podstavci sochy připomíná nejen autora, ale i restaurování Janem Štursou roku 1902.

František Palacký, autor: Jan Štursa

První veřejná umělcova zakázka vznikla v roce 1902 za studií na pražské Akademii výtvarných umění. Financoval ji bývalý starosta Josef Jelínek, Štursův poručník a velký ctitel Františka Palackého. Pomník vysekal sochař podle modelu korigovaného J.V. Myslbekem za pomoci spolužáka Jaroslava Krepčíka ve starostově domě (č.p. 39 s věžičkou). Původně měl být umístěn na kašně tohoto náměstí.

Kašna s plastikou Píseň hor – kopie, autor originálu: Jan Štursa

Kašna tvaru kvadrilobu pochází z roku 1891. Kopie sochařské výzdoby kašny byla zhotovena ve Škole umění ve Zlíně pod vedením Vincence Makovského roku 1942. Originál z roku 1905, ztělesňující alegorii rodného kraje, vytvořil Jan Štursa na náklad obce. Je vystaven v chodbě Horáckého muzea, první dva návrhy se nacházejí ve sbírkách Horácké galerie. V rohu kašny je litinový chrlič na vodu.

Zámek čp. 1

Severovýchodní část novoměstského náměstí uzavíralo až do roku 1590 několik starých domů. V letech 1589 – 1592 je postupně získal koupí nebo výměnou tehdejší majitel panství a nejvyšší dvorní sudí Vilém Dubský z Třebomyslic. Jako v městečku trvale usazená vrchnost, vystavěl na jejich místě zámek, jehož stavba, v duchu pozdní renesance, byla ukončena v roce 1596. Když v roce 1621 byl Dubský pro účast na stavovském povstání odsouzen ke ztrátě majetku a statek získal kardinál František z Dietrichsteinu, sídlili na zámku jeho hejtmané a úředníci. Od roku 1638 to byl hospodářský rada dietrichsteinských statků Šimon Kratzer ze Šensperku, za něhož bylo postaveno východní křídlo zámecké budovy.

V roce 1645 bylo město napadeno švédským vojskem. Jeho jeden oddíl zámek silně poškodil, vyraboval a Š. Ktratzera zastřelil. V roce 1699 získal zámek s celým novoměstským panstvím Ústav šlechticů Marie Školské v Brně.

Po velkém požáru byl zámek v polovině 18. století barokně přebudován a rozšířen. Dnešní podobu včetně novorenesanční fasády průčelí získal areál zámku až v sedmdesátých letech předminulého století. Kolem ústředního obdélného dvora jsou seskupeny jednopatrové budovy, v přízemí otevřené polokruhovými arkádami na dvou stranách nádvoří do pravého úhlu. V patře jsou zasklené chodby.

Zámek je sídlem Horácké galerie.

Dům čp. 4

Jedná se o jednopatrovou budovu obdélníkového půdorysu se zajímavými rozsáhlými dvouúrovňovými gotickými sklepy. V tomto domě se nacházel městský pivovar. V 16. stol. vlastnil dům Pavel Janků, jenž stál od r. 1591 v čele městské rady. Rovněž v pozdějších dobách zde sídlili novoměstští primátoři.

Dům čp. 6

Měšťanský dům jako jeden z nejstarších privilegovaných domů vlastnili řezníci. Podoba domu se zaklenutím v přízemí i v prvním patře pochází ze 17. století. Fasáda byla do současné podoby upravena v 19. stol..

Dům čp. 8

V 16. století patřil dům významnému novoměstskému rodu Věcovských. V roce 1719 se do domu přičlenil Jan Ondřej Karel Monse, městský syndik, který za bavorsko – saské války (1741-1742) hrdinně hájil zájmy města. Jeho syn Josef Vratislav Monse byl významným českým právníkem a od roku 1768 profesorem státního a přirozeného práva na universitě v Olomouci. Jako historický spisovatel doby josefínské byl známý svými nejužšími styky s představiteli té doby, byl předsedícím studijní i cenzurní komise tehdejšího nejvyššího dohlédacího orgánu ve školství na Moravě. V roce 1780 byl za své vědecké zásluhy povýšen do šlechtického stavu. Současná podoba domu pochází z období baroka a má částečně zachovalou původní dispozici.

Dům čp. 9

K nejstarším domům na náměstí řadíme právě tento dům, který byl sídlem vladyckého rodu Konáčů z Hodíškova. Po velkém požáru v roce 1801 dostal dům horácky prostou, ale ve městě vzácnou empírovou fasádu, kterou si udržel do současnosti. Zčásti si zachoval i původní dispozici s pozdějšími úpravami průčelí. Vzácný je typický empírový sedlový portálek vyplňující horní kouty vrat. Není ani bez zajímavostí, že po novém politickém uspořádání zde bylo umístěno v roce 1850 první okresní hejtmanství. V letech 1922-1926 vlastnil dům řezník V. Makovský, otec sochaře Vincence Makovského. Mladý sochař ozdobil hlavici sloupu v portálu řeznického krámu svého otce půlkruhovým hlubokým a polychromovaným reliéfem s postavami řeznických tovaryšů na ramenou nesoucí kusy masa.

Dům čp. 10

Datovaná klasicistní stavba z roku 1815 s původní dispozicí bez podstatnějších pozdějších stavebních úprav a zásahů.

Dům čp. 11

Z nejstarších archivních záznamů vyplývá, že dům získal v roce 1544 sňatkem s Kateřinou Šašovskou z Hradiška pernštejnský zástupce a hospodář nad městečkem Zikmund Šitenpergar ze Sentálu. V roce 1599 vlastnil dům významný novoměstský primátor Martin Štrafa. Po požáru v roce 1801 byl dům znovu vystavěn do podoby, kterou si zachoval do současnosti. Na jeho průčelí vyniká fasáda s prvky české novorenesance, ve městě ojedinělá.

Pamětní deska s bustou navrženou umělcovým žákem a asistentem, Milošem Axmanem připomíná, že se zde v roce 1900 narodil Vincenc Makovský, představitel českého moderního sochařství.

Dům čp. 30

Jedná se o barokní stavbu z 18. stol. převážně původní dispozice s pozdější úpravou z 19. stol. Dům je zajímavý i tím, že zde byla v 70. letech 19. století umístěna jedna ze tříd obecné školy. V domě se narodil ak. sochař Arnošt Košík.

Dům čp. 32

Řadová barokní jednopatrová stavba z 18. stol. s kruhovou baštou na nároží vystupující do ulice. Jednalo se o sídlo významného novoměstského starosty – J. Jelínka, významného mecenáše světového sochaře J. Štursy.

Dům čp. 40

Jde o jeden z mála novoměstských domů, který si zachoval svoji celkovou původní barokní dispozici. Zajímavý je zejména bohatou fasádní výzdobou nad vchodem a kolem oken, která připomíná empír, výjimečně se objevující počátkem 19. století ve venkovské architektuře.

Umělcem samým byla doplněna výzdoba dveří. Nad nimi je umístěn dřevěný oválný medailon se sv. Lukášem, patronem malířského cechu a nad vchodem do dvora sgrafito s postavou sv. Floriána.

V roce 2010 byla na fasádu nainstalována pamětní deska, která připomíná rodný dům malíře, grafika a autora sgrafit na kostele sv. Kunhuty a dalších novoměstských domech, Karla Němce, autorem je ak. sochař Jiří Pliešník.

Dům čp. 97

Jedním z nejstarších domů novoměstského špalíčku je budova s gotickým jádrem čp. 97. Ke konci 15. stol. se stala sídlem pernštejnských úředníků, o čemž svědčí dochovaný pernštejnský znak na středovém sloupu v renesančním mázhausu objektu. Historický průzkum, který předcházel všem stavebním zásahům v památkové zóně zjistil, že ze zmíněného domu vychází podzemní chodba, která je částečně zasypána. Dokladem historického umu našich předků je i důmyslná kanalizace, která je částečně vytesána ve skále a částečně vyžděna. Tato kanalizační chodba vede až pod Palackého náměstí.

Dům čp. 101

Dům má zajímavou původní barokní dispozici. Tento dům patří k jednomu z nejstarších zachovalých domů náměstí a předpokládá se, že snad sloužil i jako radnice, protože v archivních dokumentech je zmínka, že se v něm nacházela šatlava. Dům se podílí na zachování historického rázu náměstí.

Stará radnice čp. 114 – Horácké muzeum

Nejstarší kámen, datující stavbu, je kámen vsazený do průčelí zdi staré radnice se znakem zubří hlavy a s vročením 1555. Z původního objektu se zachoval renesanční mázhaus s hvězdnicovou klenbou, přecházející v lunetovou. Poschodí s věžičkou bylo vystavěno po požáru roku 1723. Střecha je krytá šindelem. Rakouský znak s dvouhlavou orlicí ve vrcholu věžky poškodil za prusko-rakouské války roku 1866 pruský voják, který ustřelením hlavy upravil orlici do podoby pruského znaku. Sgrafitová výzdoba se znakem města je dílem místního rodáka Karla Němce z třicátých let 20. století. V současné době se v budově nachází Horácké muzeum..

Dům čp. 119

Dům původně ze 16. století byl v pol. 19. stol. včetně zadního traktu výrazně přestavěn stavitelem Sadílkem do dnešní podoby. Průčelí lékárny u Salvatora (Spasitele světa) ozdobil reliéf **Salvator mundi**, který zhotovil Jan Štursa roku 1905. Byl proveden nanášením směsi z kufštejnského vápna, cementu a písku. Na průčelí téhož domu upozorňuje na místo narození významného antifašisty JUDr. Ivana Sekaniny pamětní deska s bustou, realizovaná podle návrhu pražského sochaře Jana Kozáka.

Dům čp. 120

Katolická fara je stavba architektonicky značně hodnotná pocházející z doby pozdního baroka. Původně byla čelní fasáda zdobena malbami svatých apoštolů Petra a Pavla. V prvním patře domu se nachází první novoměstská galerie založená farářem Müllerem.

Dům čp. 133

Budova z 2. poloviny 19. století je dochována v autentické podobě s ojedinělým členěním hlavního průčelí a s řadou hodnotných uměleckořemeslných prvků v interiéru. V domě jsou pořádány drobné kulturní aktivity.

Dům čp. 135

Bývala evangelická fara. V roce 1822 koupili evangeličtí duchovní sešlý přízemní domek od Antonína Geislera, který nechali přestavět. Současná podoba pochází z roku 1869 s pozdějšími úpravami v roce 1911.

Nemovité kulturní památky mimo MPZ

Deset nemovitých kulturních památek se nachází mimo území MPZ. Jsou to tyto objekty:

Číslo rejstříku	Vlastník	Sídelní útvar	Katastrální území	čp.	Památko	Ulice,nám./umístění
46579/7-4263	C	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě		Kostel Nanebevzetí Panny Marie	Malá ul. (katol.hřbitov)
19523/7-4289	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě		Boží muka (Popravčí meč)	Žďárská ulice (při nemocnici)
45578/7-4288	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	258	Boží muka (Svatojánska)	Jánská ul. (v zahradě)
31676/7-4291	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě		Kamenný kříž I.	Kaplisko
21945/7-4291	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě		Kamenný kříž II.	Kaplisko
25335/7-4291	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě		Kamenný kříž III.	Kaplisko
17675/7-4283	K	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě		Socha – busta Leandra Čecha	ul. L. Čecha
34193/7-9015	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	249	Pivovarský sklep	Brněnská ul.

101849	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	160	Předměstská zemědělská usedlost	Malá ul.
18952/7-4279	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	47	Městský dům	Žďárská ul.

Vysvětlivky:

vlastník : C – církev, O – obec, K – kraj, FO – fyzická osoba, PO – právnická osoba

Významné dominanty MPZ

Kromě nemovitých kulturních památek město vlastní objekty, jež jsou umístěny v historickém jádru města, nejsou památkami ve smyslu zákona o státní památkové péči, ale jsou výraznou dominantou náměstí i města a dotvářejí charakter MPZ. Kromě objektů města jsme pro toto období do Programu zařadily i objekty jiných vlastníků, které si zaslouží naši pozornost a je třeba jejich obnova.

Na obnovu městských objektů je možné čerpat finanční prostředky v Programu regenerace a kraje. Krajské a městské prostředky lze čerpat na ostatní objekty v MPZ.

Jsou to tyto objekty:

Číslo rejstříku	Vlastník	Sídelní útvar	Katastrální území	čp.	objekt	Ulice,nám./umístění
-	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	12	budova polikliniky	nám. Vratislavovo
-	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	103	radnice	nám. Vratislavovo
-	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	121	měšťanský dům (základní umělecká škola)	nám. Vratislavovo
-	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	123	měšťanský dům (budova KB)	nám. Vratislavovo
-	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	124	základní škola	nám. Vratislavovo
-	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	16	budova (VZP)	nám. Palackého
	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	98	měšťanský dům	nám. Vratislavovo
	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	3	měšťanský dům	nám. Vratislavovo
	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	122	měšťanský dům (rodný dům J. Štursy)	nám. Vratislavovo
	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	102	měšťanský dům	nám. Vratislavovo
	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	19	měšťanský dům	Nečasova ul.

	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	34	měšťanský dům	nám. Palackého
	FO	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	38	měšťanský dům	nám. Palackého

Vysvětlivky:

vlastník : C – církev, O – obec, K – kraj, FO – fyzická osoba, PO – právnická osoba

Plastiky, sochy a pamětní desky

V MPZ je na domech umístěna řada pamětních desek a na volných prostranstvích plastik a soch, které dokládají bohatou kulturní historii města a rodiště slavných sochařů Vincence Makovského a Jana Štursy. Je jich celkem 13.

Řadíme k nim:

Číslo rejstříku	Vlastník	Sídelní útvar	Katastrál. území	čp.	objekt	Ulice,nám./umístění
	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	11	Pamětní deska – rodný dům sochaře V. Makovského	nám. Vratislavovo
99942/37-119268	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	122	Pamětní deska – rodný dům sochaře J. Štursy	nám. Vratislavovo
	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě		Busta T.G. Masaryka od. J. Štursy	nám. Vratislavovo
	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	119	Pamětní deska – rodný dům právníka Ivana Sekaniny	nám. Vratislavovo
	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	13	Pamětní deska – rodný dům oběti holocaustu Hany Brady	nám. Vratislavovo
	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	30	Pamětní deska – rodný dům ministra Jaromíra Nečase	Nečasova ul.
	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	22	Pamětní deska – rodný dům legionáře F.Seidla od. F. Žemličky	Nečasova ul.
	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	20	Pamětní deska – rodný dům sbormistra Josefa Veselky	Nečasova ul.
	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	3	Pamětní deska – uctění památky obětí 2. světové války s reliéfem „Blíží se konec mého	nám. Vratislavovo

					utrpení“ od. V. Makovského	
	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě		Bronzová plastika - „Nehmatatelná postava“ od. J. Plieštika	Komenského nám.
	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě		Bronzová plastika - Mistr Jan Hus od. J. Štursy	Komenského nám., zahrada evangelického kostela
	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	40	Pamětní deska – rodný dům malíře Karla Němce od. J. Plieštika	Žďárská ul.
99941/37-119267	O	Nové Město na Moravě	Nové Město na Moravě	121	Pamětní deska s erbem (ZUŠ)	nám. Vratislavovo

Vysvětlivky:

vlastník : C – církev, O – obec, K – kraj, FO – fyzická osoba, PO – právnická osoba

4. 4. Archeologické lokality

Řešené území je z hlediska archeologického zájmu považováno za území s archeologickými nálezy. Při jakýchkoliv zásazích do terénu, který lze označit za území s archeologickými nálezy, je třeba respektovat § 21-23 zákona č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Stavebník je povinen záměr stavební činnosti oznámit Archeologickému ústavu a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický průzkum.

V roce 2014 byl při úpravách horní části Vratislavova náměstí dokončen záchranný archeologický výzkum, který prováděla po dva týdny na přelomu července a srpna společnost Pueblo.

Archeologický průzkum byl prováděn i v roce 2013, a to v prostoru Žďárské ulice, kde se podařilo identifikovat několik historických vrstev z období pozdního středověku a novověku, zvláště pozůstatky zdi s odpadním kanálem. V nejstarší vrstvě pak byly nalezeny kachle z 15. století.

V roce 2014 archeologové zkoumali park před Horáckou galerií pomocí sedmi li-
niových výkopů a 37 sond. Byla identifikována hranice pohřebního areálu, který pů-
vodně obepínal kostel sv. Kunhuty. V podloží bylo nalezeno několik zaniklých objek-
tů, nejstarší datovaný do 15. století. Z nalezených artefaktů patří k nejzajímavějším a
nejstarším zlomky keramiky datované do 13.–14. století, dále fragment habánské ke-
ramiky z přelomu 16. a 17. století, zlomek kachle s motivem rytíře na koni z druhé
poloviny 15. století a pět mincí z 19. století. Odkryté archeologické situace prokázaly
intenzivní využívání zkoumaného prostoru od 14. století po současnost. V prostoru

náměstí bývaly objekty s dřevěnou konstrukcí i stavby kamenné. Identifikovány byly také původní dlažby náměstí, starší štětová z kamenů nepravidelné velikosti bez pravidelného uspořádání z 16. až 17. století, mladší štětová dlažba z lomového kamene pravidelného uspořádání patrně z přelomu 18. a 19. století.

4. 5. Zeleň, parková zeleň, arboretum

Park na Vratislavově náměstí

Park kolem kašny se sochou sv. Anny byl na Vratislavově náměstí vysazen v roce 1888 na počest 40. letého panování císaře Františka Josefa I. O jeho založení se zasloužili zejména první ředitel měšťanské školy Josef Šimek a stavitel a pozdější starosta města Josef Sadílek. V roce 2014 prošel obnovou.

Borovice

Současný vzhled Vratislavova náměstí s borovicemi navrhl na přelomu 50. - 60. let minulého století akademický sochař Vincenc Makovský, novoměstský rodák. K jejich obnově došlo v roce 2008.

Arboretum

Na místě zanedbané zahrady domu čp. 12 na Vratislavově nám. vzniklo v květnu 2010 městské arboretum s místními původními dřevinami a altánkem. Arboretum se nachází na ploše 1598 m².

4. 6. Infrastruktura

Město má dobré silniční i železniční spojení. Má vybudovanou čističku odpadních vod a je plynofikováno.

V uspokojivém technickém stavu je vodovod, kanalizace i veřejné osvětlení.

Je nezbytné řešit parter komplexně – obnovu povrchů v souběhu s obnovou inženýrských sítí.

5. Program regenerace MPZ

Program regenerace MPZ je zejména nástrojem k obnově kulturních památek nacházejících se v nejcennějších částech našich historických měst, prohlášených za památkové rezervace a památkové zóny. Finanční příspěvky mohou být z něho poskytovány pouze tehdy, pokud má příslušné město zpracovaný vlastní program

regenerace a pokud se zároveň finančně podílí společně s vlastníkem na obnově kulturní památky.

Program regenerace městské památkové zóny Nové Město na Moravě (dále PR MPZ) byl zpracován na základě Usnesení vlády ČR č. 209 ze dne 25. 3. 1992 k Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón (dle Přílohy č. 1 tohoto usnesení) a Zásad Ministerstva kultury ČR pro užití a alokaci státní finanční podpory v Programu regenerace MPR a MPZ z roku 2003 - ve znění pozdějších změn.

Program regenerace zahrnuje požadavky Nového Města na postupnou obnovu MPZ a zohledňuje územně plánovací dokumentaci. V rámci Programu regenerace MPZ je navržena obnova objektů a veřejných prostranství včetně technické infrastruktury.

Program je zpracován formou otevřeného systému, který může pracovní skupina pro regeneraci průběžně aktualizovat - podle dosavadního postupu, aktuálních potřeb (města, vlastníků či uživatelů) a podle konkrétních možností financování akcí v jednotlivých letech (kombinace různých zdrojů, změny dotačních programů apod.)

5.1. Podklady pro vznik

Státní památková ochrana kulturních památek se řídí zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění a příslušnými prováděcími vyhláškami.

Vyhláškou bývalého JmKNV v Brně, ze dne 20. listopadu 1990, bylo prohlášeno území historického jádra Nového Města na Moravě za Městskou památkovou zónu (dále jen MPZ).

Česká republika přistoupila v roce 1991 k Úmluvě o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. Od roku 2000 je pro nás závazná Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy a rovněž Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy.

Po vyhlášení usnesení vlády ČR č. 209 ze dne 25. března 1992, rozhodlo Městské zastupitelstvo dne 9. července 1992 o připojení se k Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón (dále jen Program)

V návaznosti na tyto skutečnosti byl zpracován a dne 4. listopadu 1993 schválen usnesením z XXIII. řádného zasedání Zastupitelstva města Nové Město na Mor. první Program regenerace MPZ Nové Město na Moravě a jeho aktualizace byla projednána a schválena dne 1.2.1996 usnesením XIII. řádného zasedání Zastupitelstva města Nového Města na Mor.

Na něj pak navázal nový Program regenerace MPZ Nové Město na Moravě, který byl zpracován v roce 2005 a schválen usnesením XVII. řádného zasedání

Zastupitelstva města Nového Města na Moravě dne 21.6.2005. Tento Program byl opět několikrát aktualizován s platností do roku 2015.

Velice úzce na aktualizaci Programu navázala Pravidla Zastupitelstva města pro poskytování příspěvku města na obnovu a údržbu objektů v Městské památkové zóně Nové Město na Moravě a ostatních památek na Novoměstsku, jež byla schválena usnesením 19. zasedání Zastupitelstva města dne 29.4.2013 pod bodem č. 16.

Vzhledem k tomu, že výše uvedená aktualizace Programu byla časově vymezena do roku 2015, bylo nutné zpracovat nový Program regenerace, jež by postihoval stávající stavební a regenerační vývoj MPZ Nové Město na Mor. Tento nový Program regenerace MPZ Nové Město na Moravě je zpracován na období 2016 – 2020 s výhledem do roku 2025.

5.2. Cíle Programu

Program regenerace je zaměřen na cíle s rozdílnou váhou a různou časovou a prostorovou provázaností. Mezi cíle patří provedení neodkladných prací na záchranu těch ohrožených objektů a souborů, které se podílejí na památkové podstatě městské památkové zóny (např. opravy střech, okapů, komínů, odstranění podmáčení a statické zabezpečení objektů) a nezbytné opravy technické infrastruktury. Dalším cílem je obnovení systémů technické infrastruktury (vodohospodářské, energetické, spojové) a dopravní infrastruktury. Systematicky by také měly být podněcovány a prováděny opravy, modernizace, rekonstrukce a pravidelná údržba domovního a bytového fondu jednotlivých objektů i jejich souborů při zachování památkových hodnot a využití objektů a jejich souborů ke vhodným účelům v souladu se zásadami státní památkové péče. Cílem je také pečovat o urbanistickou a architektonickou úroveň prostředí, včetně vzhledu města a jeho charakteru. Budou prováděny rekonstrukce a úpravy vnějších prostranství (ulic, náměstí a ploch zeleně) včetně jejich vybavení malou architekturou a zelení. V souladu se záměry rozvoje města budou řešeny úpravy komunikací a zřizovány dopravně zklidněné zóny. Cílem bude také péče o obydlí městské památkové zóny, ozdravení demografické a sociální struktury obyvatelstva. Městská památková zóna bude ožívána ekologicky nezávadnými podnikatelskými i veřejnými provozy, které budou vytvářet pracovní příležitosti pro obyvatele města a jeho okolí a uspokojovat potřeby obyvatel i návštěvníků a budou přiměřeně využívat vhodné objekty obnovovaných památek. Bude pečováno o kvalitu přírodních složek životního prostředí a jeho ekologickou stabilitu, dodržovány limity pro zdroje škodlivin, prováděna opatření k šetření energií, materiálů a vody, bude zabezpečován sběr a zneškodňování odpadu. Budou vyvolávány a podporovány kulturní a osvětové činnosti, které budou podněcovat zájem a ochotu obyvatel města podílet se na regeneraci městské památkové zóny i města.

Hlavní cíle programu:

1. zachovat kulturně historické a urbanisticko-architektonické hodnoty historického jádra města jako organické součásti životního prostředí a kulturního dědictví
2. udržet centrální funkci MPZ v rámci celého města
3. dát přednost výstavbě nových objektů na nevyužitých plochách a prostranstvích MPZ před půdními vestavbami a zachovat tak původní krovy, vzhled střech a panorama města
4. udržet funkční technickou infrastrukturu
5. dopravní zklidnění MPZ:
 - a) nalézt vyváženost volných ploch a ploch s možným parkováním
 - b) zdokonalení organizace dopravy a vybudování parkovacích míst mimo MPZ
 - c) úprava stávajícího autobusového nádraží s možností přímého dopravního napojení na státní silnici č. 19
5. provádět rekonstrukce a úpravy vnějších prostranství včetně jejich vybavení drobnou architekturou, novými osvětlovacími tělesy veřejného osvětlení a zelení
6. pečovat o kvalitu přírodních složek životního prostředí v návaznosti na CHKO Žďárské vrchy, zabezpečovat sběr a ekologické zneškodňování odpadů s ohledem na charakter území
7. zvýšit turistickou přitažlivost MPZ
 - a) využít prostor Horácké galerie a Horáckého muzea nejen k výstavním účelům, ale i ke koncertní či jiné umělecké a společenské činnosti
 - b) využít plochy MPZ pro konání společenských i kulturních akcí městského i regionálního významu
 - c) provozovat kvalitní informační služby – Městské informační centrum, elektronické informační systémy
 - d) rozšířit škálu doprovodné infrastruktury
8. restaurovat, konzervovat a opravovat významnou sochařskou výzdobu města
9. doplnit exteriéry zóny o další výtvarná díla a drobnou architekturu
10. dosáhnout vysoké estetické kvality MPZ koncepční regulací všech architektonických a urbanistických prvků – barevnost fasád, výplně otvorů, použitý materiál, sklon střech apod.

5.3. Součástí Programu

Regenerace území MPZ v Novém Městě na Moravě se v současné době řídí pouze Územním plánem města a jako podpůrný, nezávazný materiál se využívá Studie urbanistického parteru a barevného řešení fasád náměstí v Novém Městě na Moravě zpracovaná Ing. arch. Alenou Košťálovou v roce 1992.

Při obnově centrálního parku byl v roce 2015 zrealizován archeologický průzkum horní části Vratislavova náměstí společností Pueblo – archeologická společnost, o.p.s. Praha. Z toho vzešel dokument s názvem Záchranný archeologický výzkum „Nové Město na Moravě, Vratislavovo náměstí: úprava horní části“ je k dispozici v muzeu města.

5.4. Základní regulativy a zásady MPZ

Samostatný regulační plán pro MPZ v Novém Městě na Moravě nebyl nikdy zpracován, proto je nutné při regeneraci tohoto území vycházet pouze z územního plánu města, vyhlášky JmKNV, zásad zpracovaných pracovní skupinou pro program regenerace a doporučeními NPÚ v Telči. Doporučujeme proto zpracovat regulační plán pro MPZ a přilehlou ulici Masarykovu tak, aby bylo zřejmé jakou cestou se regenerace historického středu města má ubírat a jaké stavební úpravy vlastníkům nemovitostí budou na tomto území umožněny.

A) Regulativy MPZ stanovené Územním plánem města

Územní plán stanoví základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání, uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury; vymezí zastavěné území, plochy a koridory, zejména zastavitelné plochy a plochy vymezené ke změně stávající zástavby, k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území (dále jen „plocha přestavby“), pro veřejně prospěšné stavby, pro veřejně prospěšná opatření a pro územní rezervy a stanoví podmínky pro využití těchto ploch a koridorů.

Současný územní plán města byl schválen usnesením XVIII. řádného zasedání ZM dne 12.2.2002 a usnesením XX. mimořádného zasedání ZM ze dne 05.03.2002. Jeho autorem je ing. Arch. Vladimír Charvát, Praha. Do současnosti bylo schváleno (vydáno) 6 změn Územního plánu obce Nové Město na Moravě.

V současné době jsou platná níže uvedená přípustná a podmíněně přípustná využití v jednotlivých plochách funkčního využití, která jsou na území MPZ Nové Město na Moravě vymezena:

Smíšené centrální území

1. přípustná funkce

- bydlení (bytové domy, rodinné domy)
- občanské vybavení (obchod – vyjma staveb pro obchod s celkovou prodejní plochou větší jak 500m², služby, zdravotnictví, sociální péče, přechodné ubytování, veřejné stravování, školství, veřejná správa, kultura)

2. podmíněně přípustná funkce

- stavby pro shromažďování většího počtu osob
- nezbytné sítě technického vybavení a objekty drobné architektury, zeleň na pozemku, zpevněná nádvoří, zpevněné plochy pro pohyb nebo shromažďování obyvatel, odstavná stání a parkoviště, garáže

Všeobecně obytné území

1. přípustná funkce

- bydlení (bytové domy, rodinné domy)
- objekty individuální rekreace – rekreační chalupy, rekreační domky

2. podmíněně přípustná funkce

- stavby občanského vybavení – maloobchodní zařízení, veřejné stravování, ubytovací zařízení, zdravotní péče, sportovní činnost, služby, školská zařízení, zařízení sociální péče
- nezbytné sítě technického vybavení a objekty drobné architektury, zeleň na pozemku, zpevněná nádvoří, zpevněné plochy pro pohyb nebo shromažďování obyvatel, místní a účelové vozidlové komunikace, odstavná stání a parkoviště, garáže

Smíšené obytné území

1. přípustná funkce

- bydlení (bytové domy, rodinné domy)
- objekty individuální rekreace – rekreační chalupy, rekreační domky

2. podmíněně přípustná funkce

- stavby pro sport a rekreaci
- stavby občanského vybavení – maloobchodní zařízení, služby, veřejná stravovací zařízení, ubytovací zařízení, stavby pro správu a řízení, zdravotní péče, sociální péče, školská zařízení
- stavby pro shromažďování většího počtu osob (např. kina, divadla apod.)
- nezbytné sítě technického vybavení a objekty drobné architektury, zeleň na pozemcích, zpevněná nádvoří, zpevněné plochy pro pohyb nebo shromažďování obyvatel, místní a účelové vozidlové komunikace, odstavná stání a parkoviště, garáže

Občanská vybavenost

1. přípustná funkce

- stavby pro kulturu a sport
- stavby pro školství
- stavby pro zdravotnictví, stavby pro sociální péči
- stavby pro shromažďování většího počtu osob
- stavby ubytovacího zařízení – penziony, hotely

- stavby občanského vybavení – maloobchodní zařízení, služby, veřejná stravovací zařízení

2. podmíněně přípustná funkce

- bydlení – byty včleněné do občanské vybavenosti
- stavby občanského vybavení – stavby pro správu a řízení
- nezbytné sítě technického vybavení, objekty drobné architektury, zeleň na pozemcích, zpevněná nádvoří, zpevněné plochy pro pohyb nebo shromažďování obyvatel, místní a účelové vozidlové komunikace, odstavná stání a parkoviště, garáže

Plochy pro sport a rekreaci

1. přípustná funkce

- stavby pro sport a rekreační vyžití (ne chaty pro individuální rekreaci)

2. podmíněně přípustná funkce

- stavby občanského vybavení – maloobchodní zařízení, služby, veřejná stravovací zařízení, stavby ubytovacích zařízení
- nezbytné sítě technického vybavení, objekty drobné architektury, zeleň na pozemcích, zpevněná nádvoří, zpevněné plochy pro pohyb nebo shromažďování obyvatel, místní a účelové vozidlové komunikace, odstavná stání a parkoviště, garáže

Veřejné prostory

1. přípustná funkce

- stavby pěších a vozidlových komunikací
- zpevněné plochy pro shromažďování obyvatel

2. podmíněně přípustná funkce

- doprava v klidu – odstavná stání a parkoviště
- zeleň
- nezbytné sítě technického vybavení a objekty drobné architektury

Významné dopravní plochy

1. přípustná funkce

- stavby parkovišť
- stavby garáží
- stavba autobusového nádraží

2. podmíněně přípustná funkce

- zpevněné plochy pro pohyb nebo shromažďování obyvatel
- místní vozidlové komunikace
- zeleň na pozemcích
- nezbytné sítě technického vybavení a objekty drobné architektury

Parky , hřbitovy

1. přípustná funkce

- parková zeleň, sakrální stavby, obřadní síně, krematoria, hřbitovy

2. podmíněně přípustná funkce

- zpevněné plochy pro pohyb nebo shromažďování obyvatel
- účelové vozidlové komunikace, odstavná stání a parkoviště
- nezbytné sítě technického vybavení a objekty drobné architektury

Zahrady

1. přípustná funkce

- nezastavitelné plochy určené pro zahrádkářskou a relaxační činnost

2. podmíněně přípustná funkce

- stavby skleníků, foliovníků apod. (pozemky nejsou odnímány ze ZPF)
- nezbytné podzemní sítě technického vybavení

Ostatní zeleň

1. přípustná funkce

- keřový a stromový porost

2. podmíněně přípustná funkce

- vodní plochy
- nezbytné sítě technického vybavení a nezbytné liniové dopravní stavby

Prostorové regulativy

1. Bloková struktura centrální zóny (SC)

Bloková struktura je charakterizována sevřenou zástavbou v historickém jádru.

Principem

zástavby je blokové zastavění bez předzahrádek.

Výškové omezení bude odpovídat celkovému kontextu okolní historické zástavby.

Koeficient zastavěnosti určen.

2. Městská bloková struktura (BS)

Obytné území městského charakteru v uliční čáře - zástavba městského bydlení vytváří uliční frontu.

Výškové omezení bude odpovídat celkovému kontextu historické nebo okolní zástavby s omezením do 6 NP + P. Koeficient zastavěnosti určen.

3. Rozvolněná zástavba (městské kolektivní bydlení) (RZ)

Charakteristickým znakem pro rozvolněnou zástavbu je výstavba vícepodlažních objektů uvnitř parcel. Tento charakter vyplňuje část města mezi hlavními páteřními komunikacemi a areálovou zástavbou nebo vilovou zástavbou. Je možné jej popsat rovněž jako obytné území městského charakteru - bydlení kolektivní, zahrnuje plochy bytových domů deskových a věžových, mezi objekty jsou veřejné prostory.

Výška zástavby je limitována u obytných budov 6NP+ P, u občanské vybavenosti 2NP+P. Koeficient zastavěnosti určen.

4. Vilová zástavba (městské rodinné) (VL)

Obytné území městského charakteru s rodinným bydlením. Domy s předzahrádkou.

Výška zástavby je limitována 2NP + P. U nové výstavby je předepsána předzahrádka. Koeficient zastavěnosti se určuje u novostaveb pro bydlení 40% plochy pozemku.

V současné době připravuje město nový územní plán, který by měl nahradit stávající.

B) Regulativy MPZ stanovené vyhláškou JmKNV

Další podmínky pro stavební a jinou činnost stanoví vyhláška JmKNV o prohlášení území historických jader měst za památkové zóny ze dne 20. 11. 1990 :

- výstavba, doprava a rekreace se provádějí v souladu s účelem zóny
- využití jednotlivých prostorů, souborů a objektů musí být v souladu s jejich kulturní hodnotou, kapacitními a technickými možnostmi
- při nové výstavbě a při vnějších a vnitřních úpravách nechráněných objektů se musí dbát architektonických a funkčních vztahů ke kulturním památkám a navazovat na jejich objemovou a prostorovou skladbu
- ke stavbě a ke změně dokončené stavby včetně demolice, u staveb, které nejsou kulturní památkou je třeba předchozí souhlas orgánu státní památkové péče
- k umístování informačních, reklamních a jiných podobných zařízení v zóně, stejně jako k umístování prodejních stánků a ostatních obdobných zařízení do veřejných prostor, je nutný předchozí souhlas orgánu státní památkové péče
- poškozování objektů a veřejných ploch je zakázáno

Nedodržení těchto podmínek podléhá sankcím stanoveným zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění.

5.5. Plán regenerace území MPZ

Plán regenerace území MPZ Nové Město na Moravě, zejména komplexní obnova historických náměstí a přilehlých ulic na vytyčené období spočívá:

- 1) ve zpracování architektonických studií Vratislavova náměstí a zbývající části Komenského náměstí v návaznosti na Masarykovu ulici, které budou nedílnou součástí tohoto Programu, tzn. budou projednány a schváleny zastupitelstvem města. Při zpracování architektonických studií je nutné respektovat cíle Programu regenerace MPZ
- 2) v regeneraci a obnově památek různých vlastníků (města, fyzických osob, právnických osob, církví,...)
- 3) v dokončení rekonstrukce areálu zámku v návaznosti na realizaci studie zpracované Ing. Petrem Všeckou, jejíž zpracování zadal vlastník objektu, Kraj Vysočina

5.6. Plán obnovy kulturních památek

Významným nástrojem pro zachování kulturních památek je jejich obnova. Podle zákona o státní památkové péči se obnovou rozumí každá údržba, oprava, rekonstrukce, restaurování nebo jiná úprava kulturní památky nebo jejího prostředí. Za jinou úpravu kulturní památky se přitom považuje modernizace budovy při nezměněné funkci nebo využití kulturní památky a dále její nástavba nebo přestavba.

Postup vlastníka kulturní památky při zamýšlené obnově:

1. Zamýšlí-li vlastník kulturní památky provést její obnovu, je povinen si předem vyžádat závazné stanovisko příslušného městského úřadu (obecního úřadu obce s rozšířenou působností), nebo krajského úřadu, jde-li o národní kulturní památku. Tam se také může seznámit s odborně metodickými publikacemi vydávanými odbornou organizací státní památkové péče pro zajištění nejvhodnějších postupů obnovy kulturních památek.

2. Úřad vydá závazné stanovisko po písemném vyjádření (odborném posudku) odborné organizace státní památkové péče. V tomto závazném stanovisku se vyjádří, zda vlastníkem navrhované práce jsou z hlediska zájmů státní památkové péče přípustné, a stanoví základní podmínky, za nichž lze tyto práce dále připravovat a provést.

3. Jedná-li se o rozsáhlejší stavební obnovu nemovité kulturní památky, je pro vlastníka výhodné, když požádá úřad o vydání závazného stanoviska nejprve k záměru obnovy. V případě rozhodnutí o přípustnosti tohoto záměru vlastník zpracuje projektovou dokumentaci obnovy již podle předem stanovených podmínek, a tak má jistotu, že své finanční prostředky vkládá do přípravy obnovy kulturní památky hospodárným způsobem.

4. Přípravnou a projektovou dokumentaci obnovy projedná v průběhu jejich zpracování vlastník nebo projektant se specialisty v odborné organizaci státní památkové péče z hlediska plnění podmínek stanovených v závazném stanovisku. Přitom je vlastníku poskytována bezplatná odborná pomoc, potřebné podklady a informace z průzkumů, výzkumů a archivované dokumentace. (Zákon nevylučuje ani případ, kdy je nutné zpracovat k základní projektové dokumentaci ještě podrobnou dokumentaci pro určité druhy zásahů nebo postupů při obnově kulturní památky.) Odborná organizace státní památkové péče zpracovává svůj odborný posudek písemně ke každé dokončené dokumentaci obnovy.

5. Jde-li o obnovu kulturní památky nebo jejích částí, jež jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi, smí ji provádět pouze restaurátor, vykonávající svoji restaurátorskou činnost na základě zvláštního povolení vydaného Ministerstvem kultury.

Doporučené postupy pro zacházení s památkami

Z hlediska zájmů státní památkové péče je třeba uplatňovat tradiční materiály, tvary, barevnosti a měřítka při obnově plášťů budov; u kulturních památek včetně interiérů. Totéž se týká také intravilánu. Novostavby a rozsáhlejší přístavby je možné umisťovat pouze v prolukách; budou respektovat stávající uliční čáru, měřítka a tvarosloví okolní zástavby.

Dále je třeba dbát na:

- dodržení původního charakteru zástavby historického jádra, dochování jedinečného panoramatického působení,
- architektonicky kvalitní dostavbu proluk,
- dosažení postupné úpravy či odstranění některých památkově nehodnotných, neestetických - dvorních přístavků v zadní části domovních parcel
- vhodné využívání a postupné obnově kulturních památek a objektů památkového zájmu,
- řádné údržbě a obnově ostatních architektonicky a stavebně kvalitních objektů,
- zhodnocování všech městských prostor přiměřenými úpravami,
- řádné údržbě veřejných prostor a zeleně,
- provádění výstavby, dopravy a rekreace v souladu s účelem zóny,
- využití jednotlivých prostorů, souborů a objektů v souladu s jejich kulturní hodnotou, kapacitními a technickými možnostmi,
- architektonické i funkční vztahy ke kulturním památkám a navazovat na jejich objemovou a prostorovou skladbu při nové výstavbě a při vnějších a vnitřních úpravách nechráněných objektů.

Vhodné materiály pro obnovu plášťů budov v MPZ:

1. střešní krytina: štípaný dřevěný šindel (nenatíraný, příp. červenohnědý), nebarvená betonová krytina tradičního tvaru maximálně středního formátu, rezná taška malého formátu, kvalitní vláknocementové šablony, česká taška (světle šedá, šedá, červenohnědá), plechová krytina (v odůvodněných případech měděný plech a titan-zinkový plech), živičné pískované pásy v barvě tmavě šedé lze uplatnit na hospodářských objektech v dvorních traktech a lidové architektuře;
2. komíny: z cihel komínových červených nebo omítané, s korunou;
3. omítky: na vápenné bázi, hlazené příp. jinak profilované; barevně umírněné
4. dlažby: kamenné (především žula), cementové tvarovky 30 x 30 cm
5. výplně otvorů (okna, dveře, vrata, výkladce): dřevěné profilované, subtilních proporcí;
6. střešní okna: maximální rozměr 80 x 100 cm v minimálním počtu, nejlépe na dvorních plochách střech, pro odvětrání půdních prostor a údržbu střech je možné použít výlezová okénka v maximálním rozměru 60 x 60 cm;

7. telekomunikační zařízení: lze umístit pouze v pohledově neexponovaných plochách
 8. reklama, označení provozoven: uplatňovat tradiční materiály a formy (dřevěné, kovářské, kamenické, keramické a štukatérské výrobky) střídmeho estetického vzhledu
 9. osvětlovací zařízení, svítidla, státní a firemní znaky, názvy orgánů, institucí či provozoven
 10. firemní tabule, vývěsky, výtvarná díla a další informační označení budov musí být umísťována tak, aby co nejméně ovlivnila vzhled stavby a nerušila architektonickou kompozici průčelí a jeho významné detaily
 11. u konzolových poutačů je dávana přednost atypickým, umělecky ztvárněným poutačům vycházejících z historických vzorů
 12. odvětrání plynového vytápění: nesmí se pohledově uplatňovat ve fasádě a na exponovaných plochách
 13. vikýře: nesmí narušovat charakter území, ani se nemohou významně uplatnit v dálkovém pohledu nebo jiném významném pohledu či průhledu k památkám a jiným dominantám
 14. fasády: členění fasád, tvar a členění okenních otvorů stejně jako řešení parteru zasluhuje při rekonstrukci objektů zvýšenou pozornost.
- V případě nutnosti respektovat nalezený historický stav je možné použití i materiálů výše neuvedených. Detaily obnovy je vždy nutné v přípravné fázi konzultovat s odbornou organizací státní památkové péče.

Návrh na obnovu jednotlivých objektů v MPZ tvoří přílohu č. 9.3.

6. Financování obnovy kulturní památek

Až do roku 2008 bylo možno z Programu regenerace dotovat i památky zapsané do ÚSKP, které byly mimo městskou památkovou zónu. Podle změny Zásad Programu regenerace, která platí od 1. 1. 2009, mohou být z Programu regenerace dotovány zapsané památky v městské památkové zóně a nezapsané objekty v městské památkové zóně, které jsou v majetku města.

Kromě Programu regenerace může město a kraj poskytovat vlastníkům kulturních památek další finanční dotace na zvýšené náklady spojené se zachováním nebo obnovou kulturní památky nebo půjčky.

K městským dotačním programům a půjčkám v současné době patří:

a) Pravidla Zastupitelstva města Nové Město na Moravě pro poskytování příspěvku města na obnovu a údržbu objektů v Městské památkové zóně Nové Město na Moravě a ostatních památek na Novoměstsku

b) Půjčky z Fondu rozvoje bydlení Nového Města na Moravě

c) Pracovní skupina pro regeneraci MPZ doporučujeme zřídit nový dotační památkový program. Jeho cílem by bylo zpřístupnit veřejnosti a oživit dvorky a dvorní trakty objektů v MPZ, zejména v centrální zóně a tak rozšířit a obohatit nabídku služeb pro občany města i turisty v netradičním prostředí.

Obdobně může o poskytnutí příspěvku na obnovu kulturní památky, a to ze státního rozpočtu, rozhodnout Ministerstvo kultury, v případě, je-li na zachování kulturní památky mimořádný společenský zájem. Pro tyto účely má Ministerstvo kultury k dispozici i několik dalších specializovaných programů:

a) Havarijní program – z tohoto programu jsou poskytovány finanční příspěvky pro zabezpečení nejnaléhavějších oprav nemovitých kulturních památek, zejména na odstranění havarijního stavu střech a nosných konstrukcí staveb;

b) Program záchrany architektonického dědictví – tímto programem je podporována obnova kulturních památek tvořících nejcennější součást našeho architektonického dědictví, jako jsou hrady, zámky, kláštery, historické zahrady, kostely a podobně. Zamýšlené práce přitom musejí směřovat k záchraně kulturní památky nebo záchraně těch jejích částí, které tvoří podstatu kulturní památky. K žádosti o zařazení do tohoto programu se přikládá zvláštní druh dokumentace, tzv. projekt záchrany kulturní památky;

c) Program restaurování movitých kulturních památek – z tohoto programu jsou poskytovány finanční příspěvky na náklady spojené s obnovou (restaurováním) movitých kulturních památek, zejména takových, které jsou významnými díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi a jsou umístěny v budovách zpřístupněných veřejnosti pro kulturní, výchovně-vzdělávací nebo náboženské účely.

Po vstupu ČR do EU v květnu 2004 se také otevřela široká paleta možností financování investičních projektů.

Celkově je možné zdroje zařadit takto:

A) Veřejné zdroje financování:

- Programy Evropské unie
- Státní rozpočet ČR
- Regionální zdroje – kraj, město

B) Soukromé zdroje financování:

- Zdroje typu PPP (Privat Public Partnership)
- Bankovní úvěry, hypotéky
- Přímé investice

7. Zhodnocení výsledků Programu regenerace MPZ z minulých let

Program regenerace MPZ přinesl pro město velmi pozitivní výsledky, a to jak rázu urbanisticko - architektonického, tak i z hlediska estetického.

Celkový stav historického jádra města tzn. náměstí a nejbližšího okolí se v rámci období, kdy probíhá Program regenerace MPZ, výrazně zlepšil. Především byla úspěšně provedena rekonstrukce inženýrských sítí na náměstí a přilehlých ulicích. Byly odstraněny nevhodné povrchy ulic a chodníků v MPZ, které byly nahrazeny dlažbou. Rovněž byla provedena rekonstrukce veřejného osvětlení a nevhodná svítidla byla nahrazena svítidly, odpovídajícími historickému prostředí. Bývalá šed' města se projasnila do barevných fasád, jsou restaurovány památky města apod.

Mimo jiné je možné jmenovat nezdařilejší akce:

- generální rekonstrukce památkového objektu čp. 114 – Horáckého muzea
- rekonstrukce domu čp .119, restaurování reliéfu od J. Štursy – Salvator Mundi
- restaurování kašny se sousoším sv. Anny s P. Marií, kašny se sochou Vratislava z Pernštejna, kašny se sochou Píseň hor, sousoší Pohřeb v Karpatech (pomník padlým ve světové válce), sv. Jan Nepomucký (za presbytářem farního kostela) ,...
- restaurování sgrafit na fasádě kostela sv. Kunhuty včetně restaurování fresek v Černé kapli a výměna dlažby a oprava kamenných schodů uvnitř kostela
- oprava fasády i interiéru evangelického kostela, obnova varhan v tomto kostele
- proběhla generální rekonstrukce domu čp. 103 (radnice), čp.123 (KB) a čp. 97, čp. 133
- opravily se fasády a střechy řady měšťanských domů, školy, objektu Lesy ČR
- zrekonstruovala se kaplička U Jáníčka
- byla ukončena rekonstrukce budov na prvním nádvoří zámku (Horácká galerie)
- rozsáhlou rekonstrukci prodělala tzv. Halina, která je dominantním objektem rozdělující Vratislavovo a Komenského nám.
- opravily se a zbudovaly chodníky s bezbariérovým řešením přechodů s novou povrchovou úpravou (zádlaždou)

- částečně se zrekonstruovaly sítě – plyn, voda,..
- vznik nových provozů a prodejen a s tím spojené změny výkladců a reklam
- rekonstrukce parku na Vratislavově náměstí a další úprava zeleně na Komenského náměstí
- instaloval se nový městský mobiliář
- nasvětlení kašen a kostelů zatraktivnilo noční pohledy na město

Výčet jednotlivých akcí oprav a rekonstrukcí je velmi četný a různorodý. Přesto není možné vyjmenovat veškerou činnost, jež se pozitivním způsobem podílí na regeneraci MPZ v Novém Městě na Mor.

Kladně hodnotíme i přístup obyvatel města, žijících na půdě MPZ, kteří se na jejím oživení velmi úzce podílí a to nejenom samotnou adaptací nemovitostí, ale i tím, že vznikla celá řada nových obchodů a rozšiřuje se sortiment služeb.

I přes veškerou snahu se nedaří důsledně plnit některé záměry Programu.

Nejpalčivější z nich jsou :

- dopravně zklidnit centrum města, vybudovat parkovací místa mimo MPZ a zajistit tak vyrovnanost dopravních a parkovacích ploch a ploch pro společensko - oddechové aktivity
- dokončit rekonstrukci areálu zámku
- upravit stávající autobusové nádraží s možností přímého dopravního napojení na státní silnici č. 19

7.1. Výsledky Programu MPZ v číslech za léta 2004 – 2015

Celkové náklady na obnovu památek s podporou Programu regenerace MPZ činily částku ve výši 11,6. mil. Kč. Z toho státní dotace z MK ČR tvořila částku ve výši cca 5 mil. Kč. Přehled jednotlivých obnov je následující:

Rok	dům č.p.	obnova	částka v tis. Kč		
			vlastník	město	dotace z MK ČR
2004	10	oprava střechy a fasády	198	26	70
	11	nátěr střechy, vrat a dveří, výměna svodů	57	8,1	30
	114 – HM	oprava a nátěr římsy a fasády		47	43
	evang. Kostel	oprava kamen. Schodů a terasy	180	72	107
2005	IC -97	sanace zdiva, oprava a nátěr vnitř omítek, fasády a truhl. A klemp. Konstrukcí		118	118
	101	oprava fasády, kleneb v hosp. Části a výměna 3 ks oken	64	13	48
	11	Oprava 2 ks komínů	42	9	34
2006	evang. Kostel	obnova kostelních varhan – I. etapa	36	84	205
	HM – 119	nátěr oken vč. mříží, výmalba, vysprávky vnitř. omítek		35	30
2007	evang. Kostel	obnova kostelních varhan – II. etapa	42	53	80
	busta J. A. Komenského	restaurování a oprava základu		31	25
	kašna se sochou Vratislava z Pern.	restaurování kašny – bazénu		44	35
	30	oprava a nátěr fasády, výměna oken	211	25	30
	101	oprava štítu, krovu, střechy a klempířských konstrukcí dvorního traktu a fasády hl. Budovy	82	12	30
2008	socha Fr. Palackého	restaurování		46	46
	10	obnova omítek vstupní chodby, sanační omítka, obnova dvorní fasády	46	8,2	28
	101	výměna 3 ks oken, obnova čelní fasády	61	10	27
	HM – 114	očistění a nátěr šindelové střechy vč. vysprávky šindelů		76	76
	4	výměna dveří a výkladce, obnova a nátěr soklu	111	17	34
	Lékárna – 119	obnova střechy a klemp. Konstrukcí, obnova dlažby v průjezdu		190	190
2009	řím. Kat. Fara, 120	obnova fasády vč. nátěru, sanační omítky	61	66	210
	32	obnova fasády vč. nátěru	35	7	27,3
	IC- 97	Výměna 5 ks oken – I. etapa		55	55
	11	Výměna 6 ks oken	145	24	68
	Pohřeb v Karpatech	restaurování		40	40
2010	Lékárna – 119	výměna oken dvorní fasády vč. opravy mříží		145	108
	IC- 97	Výměna 16 ks oken, oprava mříží – II. etapa		245	180
	135	obnova střechy a komínů – I. etapa	112	41,5	52

2011	Lékárna – 119	oprava fasády, restaurování reliéfu S. Mundi		4	54
	133	obnova a oprava zdiva ve dvorním traktu	215	43	172
	135	oprava a nátěr střechy, okapů a svodů – II. Etapa	104	21	81
	101	obnova fasády ve dvorním traktu	39	8	31
	HM – 114	oprava a nátěr fasády do Radnické ul.		64	62
	1. ZŠ -124	oprava fasády a římsy vč. nátěru do Vrat. Nám.		517	400
2012	HM – 114	restaurování tří sgrafit na fasádě – Vrat.n.		0	45
	HM-114	obnova dvorní fasády, nátěr oken		119	118
	133	Repase 2 ks vstup. Dveří, výměna oken a dveří ve dvorním traktu, oprava a nátěr fasády	167	34	135
	kašna se sochou Píseň hor	restaurování sochy		0,4	37
	kašna se sochou sv. Anny	restaurování nádoby kašny		0,2	65
	1. ZŠ -124	oprava fasády a římsy vč. nátěru do Školní ul.		554	552
2013	HM – 114	oprava komínů, obnova omítek mázhazu vč. výmalby, oprava vstupních dveří a vrat		94	93
	135	obnova dvorní zdi a dřevěných vrat	67	14	53
	133	obnova podlah, 2 ks litinových oken v hosp. Stavení	68	14	54
2014	KB – 123	oprava střechy a fasády		470	100
	133	obnova hospod. Budovy – dřevěná podlaha, krov a boční stěna do dvora, obnova S štítu, odlaha v chodbičce	124	25	99
	kašna se sochou Vrat. z Pern.	restaurování sochy a kašny		9	128
	Lékárna – 119	vnitř.omítek vč. výmalby, oprava omítek dvorní fasády, oprava a nátěr 12 ks dveří a podlah, , obnova 1 ks kamen. ostění, , obnova fasády do náměstí, oprava oken a vrat	217	44	173
2015	kostel sv. Kunhuty	částečná výměna a obnova schodů a šachovnicové dlažby v presbytáři	200	35	115
	11	obnova dřevěného výkladce na fasádě domu	110	17	40
	kašna se sochou sv. Anny s P. Marií	restaurování a konzervování kašny vč. sloupu, soklu,soch 4 světců a vrcholového sousoší sv. Anny s P. Marií		48	195
	HM. čp. 114	oprava zděné říms, oplechování 2 komínů a věžičky, oprava dlažby mázhazu		84	80
	37	oprava a nátěr oken	27	3	
celkem			2821	3685,4	4908,3

8. Závěr

Soustavná, systematická práce týmu lidí (odborníků i veřejnosti) je důležitá pro zaznamenávání, uchovávání a zpracovávání nových podnětů přínosných pro regeneraci městské památkové zóny. Naplňování dlouhodobého programu regenerace památkové zóny, rozsáhlých i menších památek a veřejných prostranství není většinou dílem jednoho volebního období, proto je pro zdárný průběh nejdůležitější kontinuita v rozhodování, kvalitní projektová příprava a tým osobností, které svou odborností a autoritou, ruku v ruce s osvědčenou politickou podporou dokážou dotáhnout jednotlivé akce ke zdárnému konci.

9. Přílohy

9. 1. Hlavní výkres Územního plánu města
9. 2. Plán MPZ
9. 3. Návrh na obnovu jednotlivých objektů v MPZ
9. 4. Příklady dobré praxe obnovy objektů v obrazech

Použitá literatura:

J.F.Svoboda: Vlastivěda moravská, Novoměstský okres
Karel Kuča: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, r. 2000, Praha
Vít Křesadlo, Miroslav Kružík: Historický kalendář Nového Města na Moravě na léta 1850-1918, r. 2005, Nové Město na Moravě
Vít Křesadlo, Miroslav Kružík: Historický kalendář Nového Města na Moravě na léta 1918-1945, r. 2008, Nové Město na Moravě
Vít Křesadlo, Miroslav Kružík: Historický kalendář Nového Města na Moravě na léta 1945- 1990, r. 2010, Nové Město na Moravě
Jan Sedlák a kol.: Slavné vily kraje Vysočina, r. 2008, Praha
Žofie Řádková: Kulturní památky a památné stromy na Novoměstsku, r. 2011, Nové Město na Moravě
Lucie Marková: Nové Město na Moravě, r. 2009, Havlíčkův Brod
Byly použity fotografie z archivu HM, města, vlastní.

